

брой 4
октомври–
декември
2023

РУСКАТА ПРОПАГАНДА В БЪЛГАРИЯ **ОНЛАЙН**

В този бюлетин представяме активността, наративите и говорителите на руската пропаганда, разпространявана през четвъртото тримесечие на 2023 г. в българските медии онлайн, както и във Фейсбук

В този бюлетин представяме активността, наративите и говорителите на руската пропаганда, разпространявана през четвъртото тримесечие на 2023 г. в българските медии онлайн.

В настоящия бюлетин са анализирани общата пропагандна активност, дейността на Машината от сайтове-гъби, промяната на наративите и основните послания на (про)руската пропаганда от местни нейни говорители.

<https://hssfoundation.org>

Екип:

Валентин Вълканов
(изследовател)

Вероника Димитрова
(изследовател, редактор)

Димитър Вацов
(изследовател)

Любомир Дончев
(изследовател)

Милена Якимова
(изследовател)

Веселин Праматаров
(графичен дизайн)

Подробна информация
за екипа и проектите
на ФСХИ на:

<https://hssfoundation.org>

СЪДЪРЖАНИЕ:

Въведение	3
<i>Димитър Вацов</i>	
1. Обща пропагандна активност	
<i>Димитър Вацов</i>	
2. Машината от сайтове-гъби	9
А. Пиковите гни на Машината	
Б. Информация от войната	
В. Общи коментари, цитиращи западни медии и говорители. Западът Все по-рядко критикува себе си и хвали Русия	
Г. Гласове от машината: Пеевски громи Русия	
Заключение	
<i>Милена Якимова, Вероника Димитрова</i>	
3. Наративите на руската пропаганда и дезинформация – нови канали, наративни иновации	18
А. Нововъзникналите пропагандни канали	
Б. Вътрешнополитически събития, които мотивират пропагандната активност	
В. Външнополитически теми	
<i>Валентин Вълканов</i>	
4. Говорителите на руската пропаганда в България	37
А. Говорител: РУМЕН РАДЕВ	
В. Говорител: КОРНЕЛИЯ НИНОВА	
С. Говорител: КОСТАДИН КОСТАДИНОВ	
D. Говорител: ПЕТЪР ВОЛГИН	
Е. Говорител: МАРТИН КАРБОВСКИ	
5. Руската пропаганда във Фейсбук	47
А. Месец октомври	
В. Месец ноември	
С. Месец декември	

Въведение

В този брой на Бюлетина представяме активността, наративите и говорителите на руската пропаганда, разпространявана през четвъртото тримесечие на 2023 г. в българските медии онлайн и в най-използваната социална мрежа у нас – Фейсбук.

Припомняме: Пропагандната вълна в България се надига десетина дни преди нахлуването на Русия в Украйна през февруари 2022 г., а през 2023 г. тя се усилва допълнително. Дисеминацията на руските наративи за последната годишна и половина се увеличава и това се дължи, първо, на нови технологични решения¹. Формирана е Мрежа от сайтове-гъби около Агенция „Блиц“ – наричаме я Машината. Машината – това са над 370 анонимни псевдо-новинарски сайта с идентичен дизайн и съдържание, които всеки ден разпространяват средно между 3 и 9 експлицитно пропагандни проруски статии. Тези сайтове тиражират стотици пъти всяка единична статия и допълнително водят до проникването на посланията в социалните мрежи.

Второ, след началото на пълномащабната война е променен профилът на дисеминацията на руската пропаганда – основните нейни канали стават официалните говорители на Руската федерация. Това са Путин, Лавров, Песков, Захарова, Митрофанова и др., които буквално повтарят опорните точки чрез принадлежащия към тях речник. Като ефект се засилва рязко разпространението им, защото всички медии, български и световни, дори обективните, са длъжни да ги цитират. В България, наред с преводите от руски, наративите на Кремъл се тиражират и от редица родни говорители, сред които и водещи политици. Българските проруски говорители на официални позиции използват само някои от елементите на руския пропаганден пакет и най-често се опитват да ги перифразират „със свои думи“.

В настоящия бюлетин са анализирани общата пропагандна активност през тримесечието, промените в наративите спрямо предходните тримесечия, дейността на Машината от сайтове-гъби, основните послания на избрани местни проруски говорители (Радев, Нинова, Костадинов, Карбовски, Волгин), както и пропагандните публикации във Фейсбук с най-много интеракции.

Една основна новина от тримесечието е: Интензитетът на разпространение на руска пропаганда през традиционните онлайн канали – информационните сайтове и блогове – на български език през 2023 г. намалява над два пъти.

Спагът е особено осезаем през последното тримесечие. Ако през първото тримесечие на 2023 г. идентифицираме 150 040 статии с ключовите думи, то през последното тримесечие имаме само 69 910 статии – т.е. **80 130 публикации, разпространяващи речника на руската пропаганда, по-малко са били направени в края на годината в сравнение с началото.**

Спагът е част от обща тенденция. И все пак основен дял от него се дължи на Машината от сайтове-гъби – 93% от общия спаг идва от Машината.

¹ ДОКЛАД: Руската пропаганда в българските медии онлайн (1.01 – 31.12.2022); Вж. <https://hssfoundation.org/4191/> [Accessed: 6.11.23].

Не само количествените измервания, но и анализът на съдържанието показва, че през последното тримесечие **Машината се прочитва от пропагандно съдържание**. „БЛИЦ“ и гравитиращите около него сайтове-гъби все по-често дават гумата на „евроатлантика“ Делян Пеевски и все по-рядко на проруски говорители.

Не е така с другите медии онлайн - там (про)руската пропаганда си тече почти на същите нива, както и преди година.

Наблюдават се няколко съществени измествания в пропагандните наративи. Акцентите от тримесечието са:

- ▶ Във вътрешнополитическите теми основната е преместването на **Паметника на съветската армия (ПСА). Демонтажът е представен като „отропяване от историята“, ПСА е сравнен с „Шипка“. Премахването е използвано и за директно сплашване. В наратива по темата всичко антифашистко се приравнява със Съветския съюз. Който е срещу съветските паметници, е срещу антифашизма, следователно е „фашист“;**
- ▶ При външнополитическите теми възниква и се стабилизира нова опорка – **голви се война НАТО – Русия**. А нас - българите - ще ни хвърлят „на Източния фронт“.
- ▶ **Кандидатирането на Путин за президент се представя в контекста на обявения от него курс към империя** (той не произнася тази дума, а „гържава-цивилизация“, но интерпретаторите му ликуват, че тъкмо за империя говори).

Промените обаче не са само на нивото на наративите – една от пропагандните иновации за периода е възникването и активизирането на набор от нови медии. Вероятно те сигнализират за пренасочването на пропаганден ресурс към структуриране на нови актьори и осъществяване на влияние в нови социални мрежи. Това са – kritichno.bg, mediamall.info, safenews.bg и efir.info. Специално внимание заслужава платформата Mediamall, която под ръководството на Светлана Шаренкова и Димитър Иванов е създавала „Консорциум“ за дисеминация, в който вече членуват 31 новинарски сайта. Може би сме свидетели на раждането на нова пропагандна Машина.

Безспорно демонтажът на Паметника на Съветската армия, наричан още МОЧА (Монумент на окупационната червена армия), бе основният повод за остри реакции сред обичайните (про)руски говорители, които наблюдаваме. Обвиненията във „фашизъм“ заляха публичното пространство от медийни лица, но и от партийни лидери. Сякаш по-мека версия на същото обвинение остана определението на демонтажа като „варварщина“ и „заличаване на националното съзнание и история“.

„Предателство“ говорителите видяха и в промените в Конституцията. Поправката, даваща възможност на хора с второ гражданство, освен българското, да заемат висши държавни позиции, предизвика нов залп от обвинения в „предателство“ към националния суверенитет и „отказ от достойнство“. За президента това е „похищение“ от страна на прозападното правителство, което „посяга“ на редица символи на всичко българско, включително и на флага, за да „режат нашата история парче по парче“.

Неизлъченото интервю на посланика на Руската федерация Елеонора Митрофанова при Петър Волгин също предизвика залп от обвинения във „фашизъм“ и „цензура“, а Волгин и тук запозоряха пъклен план на „посолството“ (на САЩ).

Най-драматичен вероятно бе Мартин Карбовски, чиито обвинения във фашизъм отидоха отвъд демонтажа на ПСА и „цензурата“ на БНР, за да прокарат абстрактните, но силни внушения за „отказ от история“ и „горенето или редакцията на книги“.

2023 година завършва с изключително изострени медийни послания, които може и да позатихнат за известно време, но с голяма гоза сигурност ще продължат и през

Димитър Вацов

1. Обща пропагандна активност

В този брой предлагаме данни за руската и проруската пропаганда през четвъртото тримесечие на 2023 г. в над 8 000 сайта и блога на български език (без социалните медии).

През четвъртото тримесечие по общия ни списък с ключови думи² автоматизираната система за медияен мониторинг SENSIKA³ идентифицира **66 925 публикации**, които съдържат ключовите думи.

Веднага трябва да кажем, че наблюдаваме значимо намаляване на пропагандната активност в края на годината. Дори и само на годишна база – за 2023 г. – се вижда, че става дума за трайна тенденция, намаляването на броя публикации, съдържащи ключовите думи, е постепенно:

Таблица 1. Пропагандна дисеминация през 2023 г. по тримесечия (сайтове и блогове на български език)

Период	Общо публикации	Машина от сайтове-гъби	Други сайтове
1-во тримесечие (януари-март 2023)	150 040	126 225	23 815
2-ро тримесечие (април-юни 2023)	105 741	88 907	16 843
3-то тримесечие (юли-септември 2023)	93 792	77 493	16 299
4-то тримесечие (октомври-декември 2023)	69 910	53 760	16 150

Наблюдава се тенденция на системен общ спад на дисеминацията – над два пъти по-малко са статиите през последното тримесечие на годината (69 910 публ.) спрямо тези през първото (150 040 публ.)⁴. Прави впечатление колко рязък е спадът при Ма-

2 Вж точния списък с ключови думи на: <https://hssfoundation.org/wp-content/uploads/2022/06/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4.-%D0%A0%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0.-%D0%92%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0-%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82.pdf> [Посетена на 28.10.2023 г.]

3 <https://sensika.com/> [Посетена на 28.10.2023 г.]

4 През май-юни 2023 г. прекалибрирахме търсенето ни по ключови думи в SENSIKA, така че списъкът да хваща повече морфологични производни на включените думи и изрази. Така значимо нарасна броя на статиите, които „хващаме“: ако през първото тримесечие на 2023 г. преди калибровката хващаме 65 437 статии (ФХСИ Бюлетин, бр. 1/2023, с. 3), то след калибровката хващаме 150 040 статии по същите ключови думи, но вече с разширената опция за търсене. Усъвършенстваното търсене показва, че до известна степен сме подценявали пропагандната дисеминция като обем, но не променя нищо от изводите ни по същество – честотните натрупвания (пиковите) при измерванията остават типологично същите (както във времето, така и като източници), а и разпространяването съдържащо

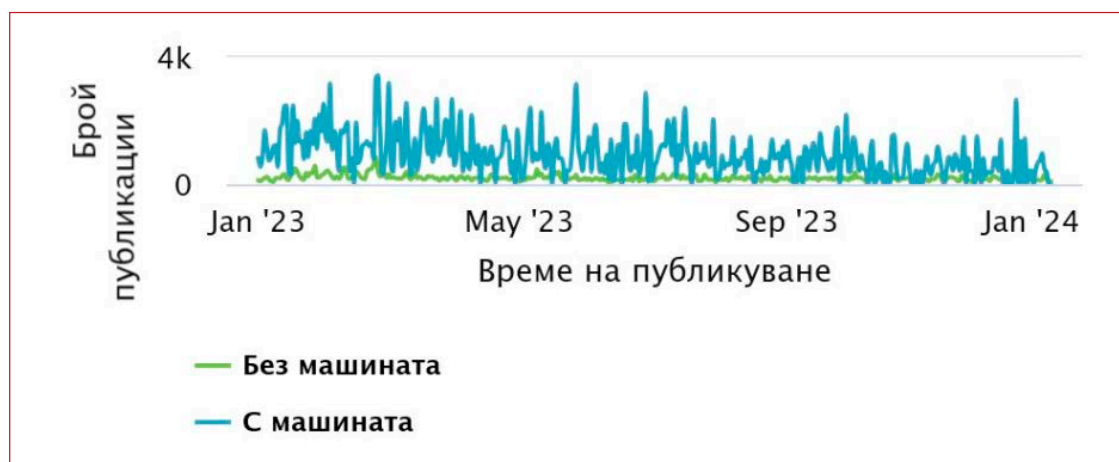
шината от сайтове-гъби – именно от нея идва свиването над два пъти при общата дисеминация.

Нека припомним – Машината – това са над 370 анонимни роботизирани сайта с идентично съдържание и дизайн, които гравитират около информационна агенция БЛИЦ. Малък прототип на Машината (мрежа от 8 сателитни сайта на БЛИЦ) е идентифициран още към началото на 2022 г.⁵, а той е развит като голяма Машина през ноември 2022 г. Оттогава до днес сайтовете-гъби са най-мощният инструмент за медийна дисеминация онлайн в България, в частност – и на пропагандни материали.

Спаг в разпространението на статии с ключовите думи обаче има и при източниците, които не са обвързани с БЛИЦ и Машината. Само че там той е по-плавен.

Ето и графика за цялата 2023 г.:

Графика 1. Времево разпределение (по дни) на пропагандната активност през 2023 г. (01.01-31.12.2023). В синьо е общата пропагандна активност, в зелено – без Машината от сайтове-гъби.

остава същото. Всички измервания на екипа ни след юни 2023 г., както и настоящите, включително назад във времето, са по новата методика.

5 "Доклад на ФХСИ "Руската пропаганда в българските медии онлайн. Преди и по време на войната срещу Украйна (01.01 – 31.05.2022 г.). Втора част", с. 11-12. Достъпно на: <https://hssfoundation.org/wp-content/uploads/2022/06/Доклад.-Руската-пропаганда.-Втора-част.pdf> [Посетена на 29.01.2024].

Димитър Вацов

2. Машината от сайтове-гъби

А. Пиковите дни на Машината

Констатирахме цялостен спад в броя на публикациите, съдържащи речника на руската пропаганда – за тримесечието те са 69 910. Нека сега видим честотното им разпределение във времето в края на годината:

Графика 3. Брой публикации по дни (1 октомври - 31 декември 2023 г.). В синьо е общата пропагандна активност, в зелено – публикациите без машината от сайтове-гъби.

Идентифицираме 12 пикови дни (с най-голям общ брой публикации за деня), по 4 за всеки от месеците октомври, ноември и декември 2023 г. Във всеки от пиковите дни идентифицираме и изброяваме онези статии на Машината, които са с най-много препечатки и правят основния трафик за деня. Тези статии са извадката ни за анализ съдържанието.

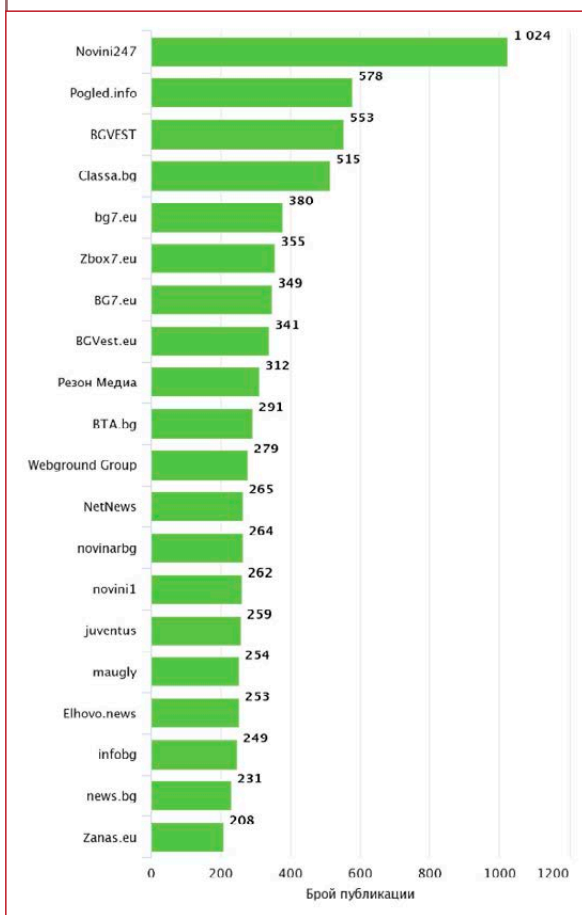

Таблица 1. Пикови дни (брой публикации на ден; 1 октомври - 30 декември 2023 г.)

Дата	Общ брой публикации, съдържащи ключовите думи	Брой базисни публикации, които биват препечатвани многократно от Машината
1 октомври	1 653	4
2 октомври	1 740	4
19 октомври	1 670	4
20 октомври	1 871	6
9 ноември	1 508	3
17 ноември	1 125	3
21 ноември	1 650	4
27 ноември	1 783	5
8 декември	1 559	4
15 декември	3 044	5
17 декември	1 564	4
18 декември	2 902	7

Преди да преминем към анализ на съдържанието, нека видим и кои са източниците, които разпространяват най-много „заразени“ материали:

Графика 4. Топ 20 медии, разпространяващи статиите с ключовите думи (1.10 - 31.12.2023 г.)

Няма съществени размествания спрямо „класациите“ от предните тримесечия. Водач остава всеягният агрегатор Novini24/7, следван плътно от основния български хъб с проруски гласове у нас – pogled.info. Ако има все пак изненада, то е, че от класацията липсват руската хибридна информационна агенция NewsFront и полуанонимният пропаганден канал informiran.net. В класацията освен pogled.info като медиум с живи хора се открояват постоянният участник classa.bg и жълтият povinar.bg, както и БТА, която, изглежда, твърде често цитира информационните агенции ТАСС и РИА. Като изключим няколко всеядни, един локален и един бизнес сайт, почти всичко останало в класацията са домейните, съставляващи Машината: BGVEST/BGVest.eu, BG7.eu/bg7.eu, zbox7.eu, maugly и zanas.eu.

Б. Информации от Войната

От общо 53 базисни публикации в пиковите дни на тримесечието само 7 имат характера на информации от фронта. Т.е. не само намалява общият брой публикации в Машината, съдържащи ключовите думи, но намалява и вниманието към фронта: ако преди над 50% от статиите в пикови дни бяха от типа сводки за войната, сега такива са само 13%⁶. Нещо повече, при съдържателен анализ виждаме, че се е променило и емоционалното отношение към воюващите страни.

Нека припомним:

- ▶ В края на 2022 и през първата половина на 2023 г. Машината през своите сводки работеше за създаване на впечатлението, че „че Русия печели войната почти във всяка точка на фронта, а украинците са слаби и смазани или отмъстително извършват зверства, за които получават „възмездие““⁷;
- ▶ През третото тримесечие на 2023 г. (юли-септември) настъпва известна промяна – сводките от фронта стават по-балансираны и „проруската пропаганда бива представяна като „другата гледна точка“ към войната: чрез редуване на източниците тя застава сякаш „равностойно“ на украинската и западната.“⁸;
- ▶ През четвъртото тримесечие на годината палачинката се обръща – въпреки че именно тогава лятното украинско контранастъпление окончателно се проваля, БЛИЦ и сайтовете от Машината оставят впечатление у читателя за забележителни украински победи.

Ето заглавията на информацията от фронта в пиковите дни през октомври-декември 2023 г.:

- ▶ „Сутрешна сводка: Страшен удар по Одеса с дронове, градът е в пламъци, ВСУ настъпват в мелитополското и бахмутското направление“ (1.10, 307 препечатки)⁹;
- ▶ „Извънредно от Украйна: ВСУ ликвидира най-известния казак – страховития Бабай“ (19.10, 409 препечатки)¹⁰;
- ▶ „ISW: Новите украински действия изглеждат по-мощни“ (20.10, 304 препечатки)¹¹;
- ▶ „Чуждестранните наемници масово бягат от Украйна“ (20.10, 98 препечатки)¹²;
- ▶ „The Times: Украинското разузнаване разкри как морските дронове „ловуват“ руски кораби ВИДЕО“ (8.12, 163 препечатки)¹³;

6 През второто тримесечие на годината 40 от 69 статии (58%) са били информации от фронта: ФХСИ Бюлетин, бр. 2/2023, с. 11.

7 Пак там, с. 16.

8 ФХСИ Бюлетин, бр. 3/2023, с. 19.

9 https://blitz.bg/svyat/sutreshna-svodka-strashen-udar-po-odesa-s-dronove-gradt-e-v-plamtsi-vsu-nastpvat-v-melitopolskoto-i-bakhmutskoto-napravlenie_news978166.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

10 https://blitz.bg/voinite/izvredno-ot-ukrayna-vsu-likvidira-nay-izvestniya-kazak-strakhoviya-babay_news981560.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

11 https://blitz.bg/svyat/isw-novite-ukrainski-deystviya-izglezhdad-po-mashchabni_news981743.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

12 https://blitz.bg/svyat/chuzhdestrannite-naemnitse-masovo-byagat-ot-ukrayna_news981726.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

13 https://blitz.bg/svyat/the-times-ukrainskoto-razuznavane-razkri-kak-morskite-dronove-lovuvat-ruski-korabi-video_news990679.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

- ▶ „Командващият ВВС на Украйна обяви: Свалихме ракета Х-47М2 „Кинжал““ (15.12, рекордните 740 препечатки);¹⁴

15

Командващият ВВС на Украйна обяви: Свалихме ракета Х-47М2 „Кинжал“

Ракетите, изстреляни от въздушното пространство над Тулска област на Русия, са били насочени към Киев и Староконстантинов

© Киев, Украйна © 15 Дек. 2023, 09:05 © 27817 прочита 52 коментара Автор: БЛИЦ

Силите за противовъздушната отбрана на Украйна прехванаха руска хиперзвукова ракета Х-47М2 „Кинжал“ в небето над Киевска област вчера следобед.

- ▶ „ВСУ нанесе тежък удар на Русия в Ростовска област“ (17.12, 427 препечатки)¹⁶.

От всички сводки само четвъртата („Чуждестранните наемници масово бягат от Украйна“) през заглавието отправя послание, негативно за Украйна. В текстовете на статиите, въпреки че има и позовавания на руски източници, доминират проукраински нагласи. При фронтовите сводки Машината е извършила обрат почти на 180° – тя сякаш е преминала „на украинска страна“.

В. Общи коментари, цитиращи западни медии и говорители. Западът все по-рядко критикува себе си и хвали Русия

Ако през юли-септември жанрът „Западът критикува себе си и хвали Русия“ бе доминиращ за коментарните статии на Машината¹⁷, то сега и при коментарите наблюдаваме промяна.

Няколко статии са обективни критични коментари на случващото се на фронта или на международния политически терен – висши западни и украински военни командири като адмирал Ставридис¹⁸ и ген. Романенко¹⁹ са цитирани да отчитат неуспеха на украинското контранастъпление през 2023 г. и несигурното западно финансиране и оръжейни доставки. Към обективните критики се добавят и гласовете на две американски бивши ченгета, които от амвона на своето „тайно знание“ отдавна провеждат

¹⁴ https://blitz.bg/voinite/komandvashchiyat-vvs-na-ukrayna-obyavi-svalikhme-raketa-kh-47m2-kinzhal_news991978.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

¹⁵ Пак там.

¹⁶ <https://hairs.dnes24.eu/1020722/> [Посетена на 30.01.2024 г.]

¹⁷ ФХСИ Бюлетин, бр. 3/2023, с. 19-20.

¹⁸ https://blitz.bg/voinite/admiral-stavridis-predupredi-ukrayna-veroyatno-shche-otselee-1-godina-ako_news991948.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

¹⁹ https://blitz.bg/voinite/ukrainski-general-prizna-kontranastpleniето-ne-postigna-uspekh-preminavame-km_news987014.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

руските опорни точки и са любими на кремълските пропагандисти в България, но и по цял свят. „Разузнавачите“ Скот Ритър²⁰ и Тони Шафър²¹, многократно препечатвани и в други български пропагандни канали (Карбовски дори прави интервю с Ритър²² няколко дни след цитираната публикация в БЛИЦ и Машината), вещаят, разбира се, лоши неща за Украйна. И все пак тонът на повечето коментарни статии е позитивен към Украйна, а и повече коментарни статии следят изказванията на Байдън (4 статии²³) и Зеленски (2 статии²⁴), докато само една статия дава гумата директно на Песков, който заплашва България²⁵.

Кремъл отвръща на удара след спирането на автомобили с руски номера

Преди нас подобна забрана въведеха Литва, Латвия, Полша, Финландия и Естония

Москва, Русия | 02 Окт. 2023, 15:23 | 257284 прочита | 34 коментара | Автор: БЛИЦ

Дмитрий Песков

Решенията на страните от Евросъюза за ограничаване на влизането на автомобили с руски номера са абсурдни. Русия ще отговори по начин, отговарящ на интересите ѝ. Това заяви говорителят на Кремъл Дмитрий Песков, цитиран от западни медии.

Както БЛИЦ съобщи по-рано днес България налага забраната за влизане на руски автомобили.

Лично на Путин гумата в нашите пикови дни не е гадена – две статии коментират по-скоро иронично и отчуждено запорираните яхти на Путин²⁶ и конкурентите му за предстоящите избори в Русия²⁷.

Извод: Ясно е, че Машината се прочиства от руска пропаганда, но гуцърът все още не може да си откъсне напълно опашката.

20 https://blitz.bg/voinite/us-razuznavach-s-loshi-novini-za-vsu_news981576.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

21 https://blitz.bg/voinite/ukrainski-general-prizna-kontrastplenieto-ne-postigna-uspekh-preminavame-km_news987014.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

22 <https://glasove.com/na-fokus/skot-ritar-pred-martin-karbovski-balgariya-ne-e-suverenna-darzhava-vie-se-prodadohte-na-amerika-zashtoto-predi-tova-se-prodadohte-na-evropa> [Посетена на 30.01.2024 г.]

23 Например, https://blitz.bg/svyat/baydn-zaradva-zelenski-i-tsyala-ukrayna-s-tezi-dumi_news978337.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

24 Например, <https://prihod.eu/1001112/> [Посетена на 30.01.2024 г.]

25 https://blitz.bg/svyat/kreml-otvrshcha-na-udara-sled-spiraneto-na-avtomobili-s-ruski-nomera_news978475.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

26 https://blitz.bg/svyat/tezi-dve-strashilishcha-li-sa-superyakhtite-na-putin_news987713.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

27 https://blitz.bg/svyat/koi-sa-petimata-koito-iskat-da-meryat-sili-s-putin_news990340.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

Г. Гласове от машината: Пеевски громи Русия

Машината в дните, които изследваме, дава гумата само на двама български говорители с по две статии за всеки:

Оракулът-математик проф. Николай Витанов, следвайки методологическите завети на Хенри Кисинджър, ежедневно прави своите статистически изчислени фейсбук пророчества за развитието на двете Войни (в Украйна и Газа), за ковид-пандемията и за каквото още му хрумне по пътя²⁸. Да, той вещае неизбежната победа на Русия, но едва ли само за това го препечатват сайтовете на Машината – екзотиката и сензационността вероятно са водещ мотив.

Напротив, Делян Пеевски, чиято Нова българска медийна група, както и други гравитиращи около него медии, през 2013-14 г. въведоха клишетата на руската пропаганда, за да грозят протестите срещу назначаването на самия Пеевски за шеф на ДАНС, та сега Пеевски громи руската пропаганда.

- ▶ „А ако не беше Пеевски да припомня на властта, че сме част от ЕС и санкциите срещу Русия?“ (2.10, 395 препечатки)²⁹;
- ▶ „Пеевски сезира Сарафов и председателя на ДАНС заради неспазване на санкциите срещу Русия!“ (27.11, 414 препечатки)³⁰.

31

А ако не беше Пеевски да припомня на властта, че сме част от ЕС и санкциите срещу Русия?

Спираме на границата колите с руска регистрация

☉ София, България ☉ 02 Окт. 2023, 15:09 ☉ 10670 прочита Автор: БЛИЦ

От понеделник вечерта в България трябва да заработи фактическа забрана за влизане в страната на автомобили с руска регистрация. Реално решението за забраната е взето от ЕС като част от санкциите срещу Русия и надлежно изпратено до България преди над две седмици.

28 https://blitz.bg/analizi-i-komentari/prof-vitanov-pobesnya-zaradi-okrvavenata-sofiya-i-napisa-zakon-za-golyamoto-blskane_news987086.html и <https://zanas.eu/900047/> [Посетени на 30.01.2024 г.]

29 https://blitz.bg/politika/a-ako-ne-beshe-peevski-da-privomnya-na-vlastta-che-sme-chast-ot-es-i-sanktsiite-sreshchu-rusiya_news978470.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

30 <https://ceshmany61.bg7eu/1022741/> [Посетена на 30.01.2024 г.]

31 https://blitz.bg/politika/a-ako-ne-beshe-peevski-da-privomnya-na-vlastta-che-sme-chast-ot-es-i-sanktsiite-sreshchu-rusiya_news978470.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

Пеевски сезира Сарафов и председателя на ДАНС заради неспазване на санкциите срещу Русия!

27.11.2023 от Политика

За да обективираме този обрат в образа на българския олигарх и политик, решихме да тестваме как върви публичното цитиране на името на Пеевски в българските медии онлайн през 2023 г. Открихме 240 829 статии, които съдържат името му, разпределени през годината, както следва:

Графика 5. Брой статии, цитиращи „Пеевски“, по дни (01.01 - 31.12.2023 г.)

Основното натрупване на статии, цитиращи Пеевски, отново идва от Машината – 169 987 публикации в сайтовете-гъби съдържат името му.

Ако погледнем графиката, ще видим, че тя логично следва собствените политически стъпки на Пеевски. Позоваванията стартират с появата му наново на публичния не-

босклон предизборно през февруари 2023 г. (след десетилетие на напълно спорадични публични изяви). После честотата на позоваване прави първи големи пикове около съставянето на редовното правителство през юни (с негова и на ДПС подкрепа), за да стъпи на едно плато от под хиляда статии дневно през третото тримесечие. И накрая да достигне стабилно високо плато от близо 2000 статии средно дневно в последното тримесечие на годината, когато Пеевски е особено политически и медийно активен.

Ако сравним тези данни за Пеевски с данните за развитието на Машината през 2023 г., прави впечатление друго: **колкото повече Пеевски бива цитиран в сайтовете-гъби в новата му роля на флагман на евроатлантизма в България, толкова по-редки са експлицитните проруски пропагандни послания в тях.**

Подобно сравнение е изцяло спекулативно, защото няма доказателства за свързаност между Пеевски и БЛИЦ/Машината, а и факторите, които влияят на измерените корелации, са много повече. Съответно и изводът от сравнението тук не просто звучи анекдотично („Пеевски громи руската пропаганда“), но и обективно е несигурен. И все пак не можем да не забележим:

- ▶ В първата половина на годината, когато публичната „евроатлантическа“ активност на Пеевски е все още слаба, Машината работи като изцяло руски пропаганден канал;
- ▶ Когато през лятото Пеевски значително се активизира в новата си роля на блястел на евроатлантизма, пропагандните послания в Машината започват да намаляват, а и редакцияната ѝ политика става малко по-балансирана;
- ▶ В последното тримесечие самият Пеевски става топ-говорител в Машината и проруските послания почти изчезват от нея.

Но има и друго: през последното тримесечие успоредно с изчезването на руската пропаганда от Машината наблюдаваме и пълно изчезване на рекламните на хазартните платформи Winbet и на Efbet от сайтовете-гъби.

Заключение

Интензитетът на разпространение на руска пропаганда през традиционните онлайн канали – информационните сайтове и блогове – на български език през 2023 г. намалява наг два пъти.

Спадът е особено осезаем през последното тримесечие на годината. Ако през първото тримесечие на 2023 г. идентифицираме 150 040 статии с ключовите думи, то през последното тримесечие имаме само 69 910 статии – т.е. **80 130 публикации, разпространяващи речника на руската пропаганда, по-малко са били направени в края на годината в сравнение с началото.**

Спадът е част от обща тенденция. И все пак основен дял от него се дължи на Машината от сайтове-гъби – 93% от общия спад идва от Машината.

Не само количествените измервания, но и анализът на съдържанието показват, че през последното тримесечие **Машината се прочиства от пропагандно съдържание.**

Дали новата евроатлантическа роля на Делян Пеевски е свързана с функционирането на Машината, остава хипотеза, която не е потвърдена, нито отхвърлена. Оттеглянето на рекламните на Winbet и на Efbet също е хипотеза, която трябва да се проверят

Ва тепърва.

Спадът в разпространението на руска пропаганда обаче засега не е спад нито в капацитета на Машината като цяло, нито в актуалното разпространение на други материали през сайтовете-гъби. Макар много сайтове гъби да са „умрели“ с времето (днес вече не са активни), повече нови са изникнали³³, а и платформата Share4Pay продължава да се рекламира на активните сайтове и да търси нови сътрудници. Така че е рано Машината на БЛИЦ да бъде отписвана – тя засега е напълно активна, жизнеспособна, и тепърва предстои да видим този мащабен инструмент за социално влияние с какви медийни съдържания ще бъде зареждан.

От социалните мрежи:

<https://englishrussia.com/2018/05/10/funny-photos-with-putin/>

33 Една от анализираниите статии тук има 740 препечатки (https://blitz.bg/voinite/komandvashchiyat-vvs-na-ukrayna-obyavi-svalikhme-raketa-kh-47m2-kinzhal_news991978.html [Посетена на 30.01.2024 г.]). Прегледът в SENSICA показва, че много малка част от тях се дължи на медии, които не са част от Машината. Т.е. Машината се е разраснала. Колко точно е въпрос на допълнителна проверка.

Милена Якимова, Вероника Димитрова

3. Наративите на руската пропаганда и дезинформация – нови канали, наративни иновации

Последното тримесечие на 2023 г. беше изключително интензивно. Изложението ще бъде структурирано така: А.) ще посочим нововъзникнали пропагандни канали; Б.) ще отбележим няколко вътрешнополитически ключови събития, които мотивират пропагандна активност; В.) ще засегнем външнополитически теми, в които възниква и се стабилизира нова опорка – готви се война НАТО – Русия. Тя попада в контекста на съобщението за кандидатирането на Путин за президент и обявения от него курс към империя (той не произнася тази дума, а гържава-цивилизация, но интерпретаторите му ликуват, че тъкмо за империя говори).

А. Нововъзникналите пропагандни канали

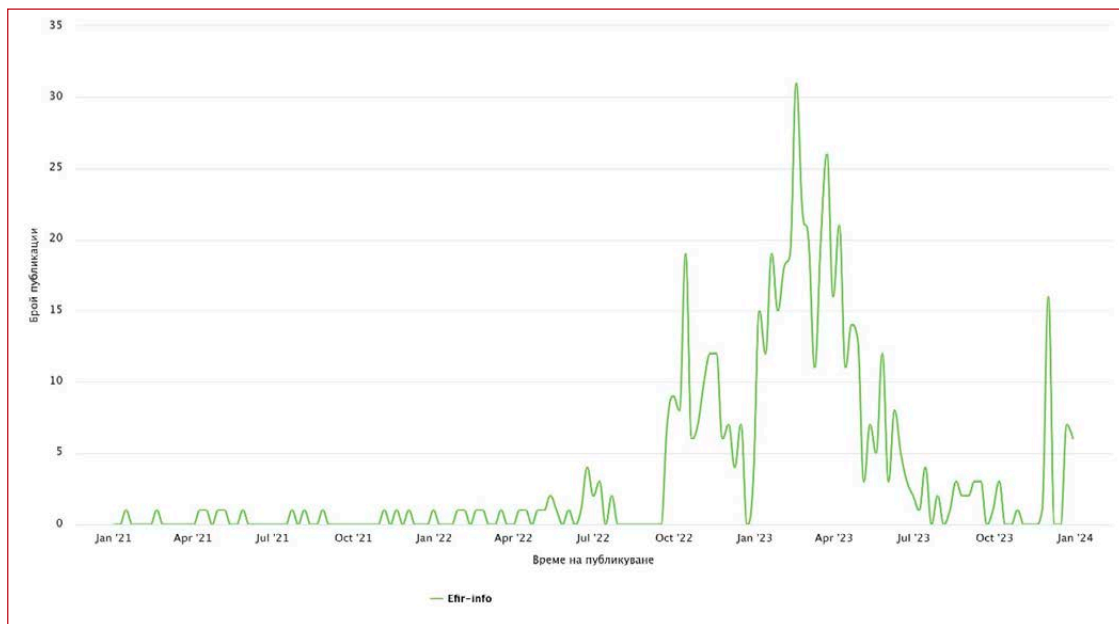
Една от пропагандните иновации за периода е възникването на набор от нови медии. Вероятно те сигнализират за пренасочването на пропаганден ресурс към структуриране на нови актьори и осъществяване на влияние в нови социални медии.

Трябва да имаме предвид контекста на това усилие: пропагандата не успя да преобърне основните ценностни избори в българското общество, но доведе до осмеляване и радикализиране на едно антидемократично малцинство (достигащо до около една пета от пълнолетните български граждани). Същевременно пропагандата стана жертва на собствените си внушения – в частност на това, че всички лъжат. Затова възникват нови медии като kritichno.bg, mediamall.info (по структурата си прилича на БЛИЦ, но няма никакви имена на автори), safenews.bg и efir.info. SafeNews е почти чист дайджест (изключение са интервюта от кулоарите на парламента), но през всяка препечатка стои име – Таня Благоева, Петя Стефанова, Нели Стайкова, Милен Кирилов и др. Медията е засечена за първи път през януари 2023 г., има и youtube канал, все още не много популярен – с 3900 абоната и с най-висока гледаемост на видеата с Костадинов.

„Ефир.инфо“ е друга такава нова медия. Домейнът е регистриран през 2016 г., но архивът Wayback Machine не записва нищо до 2021 г., когато се появява първото съдържание на страницата. В SENSIKA се наблюдава видимо засилване на активността на страницата през 2023 г.

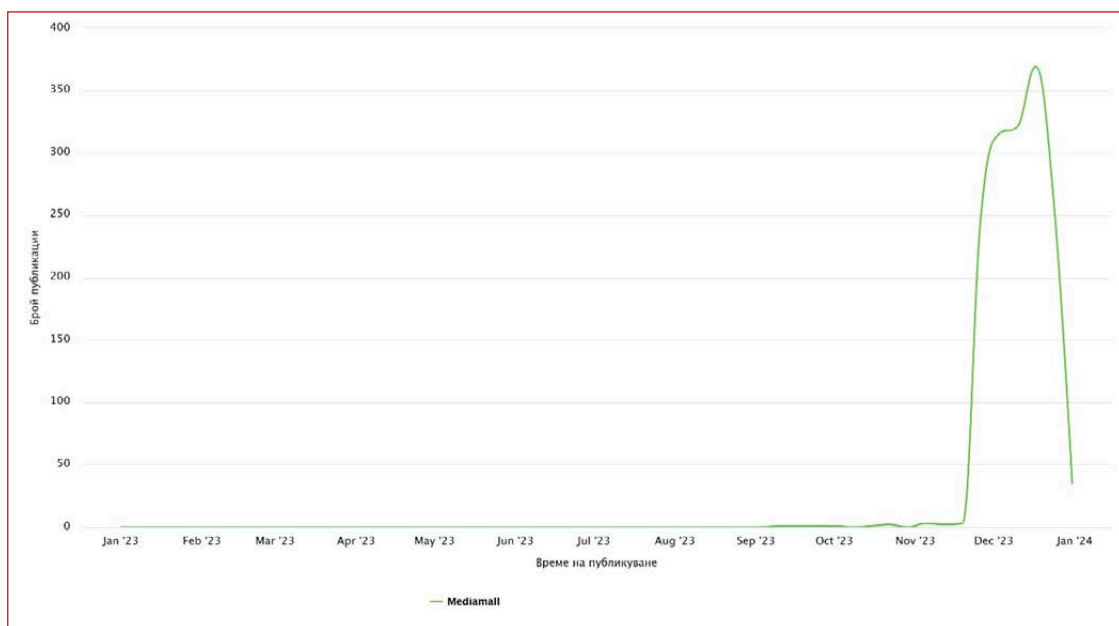

Графика 6. Времево разпределение (по седмици) на пропагандната активност през 2022 и 2023 г. за уебсайта *efir.info* (01.01.2022-31.12.2023)

Media Mall е съвсем нов сайт – активността в страницата започва в края на месец ноември 2023 г. Media Mall е под ръководството на Светлана Шаренкова и Димитър Иванов и е създава „Консорциум“ за дисеминация, в който вече членуват 31 новинарски сайта. Може би сме свидетели на раждането на нова пропагандна Машина.

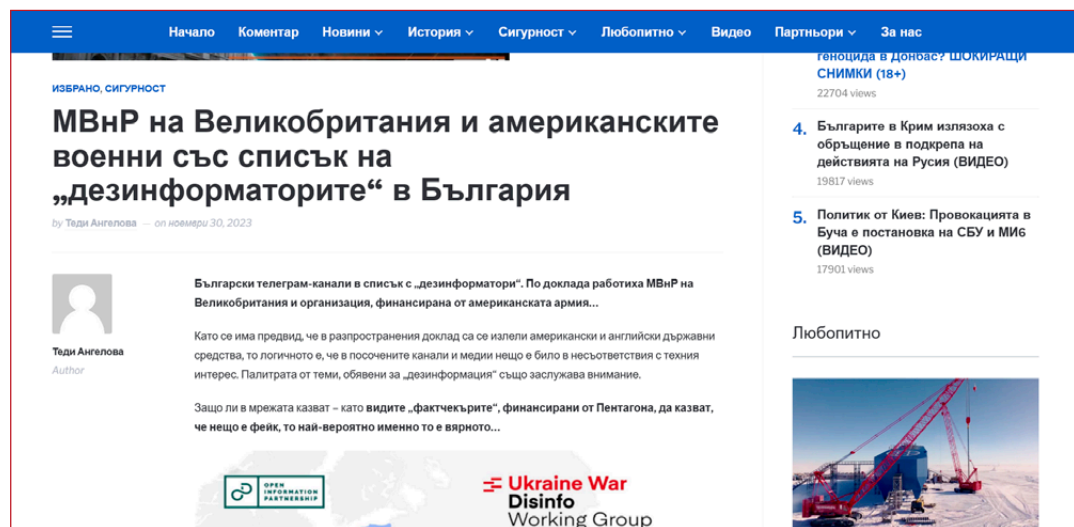
Графика 7. Времево разпределение (по седмици) на пропагандната активност през 2022 и 2023 г. за уебсайта *mediamall.info* (01.01.2022-31.12.2023)

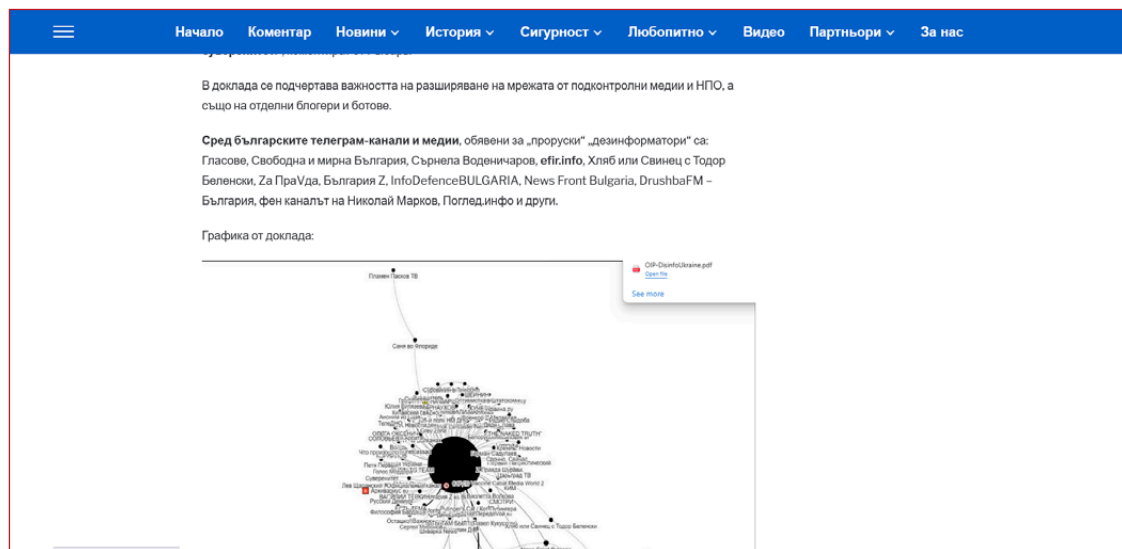
В „Ефир.инфо“ можем да чуем руската гледна точка: българският елит не разбира българското общество, те не знаят защо ни управляват. Това е телеграм канал, рекламиран от руския канал „Рыбарь“ и препечатващ от този канал.

Ето една от препечатките:

34

Материалът от „Рыбарь“ завършва със списъка на Ukraine War Disinfo Working Group на българските пропагандисти (които, разбира се, според „Рыбар“ и „Ефир.инфо“ са изкарани самостоятелно и критично мислещи журналисти и медиуми): „Сред българските телеграм-каналы и медиуми, обявени за „проруски“ „дезинформатори“ са: Гласове, Свободна и мирна България, Сърнела Воденичаров, **efir.info**, Хляб или Свинец с Тодор Беленски, За Правда, България Z, InfoDefenceBULGARIA, News Front Bulgaria, DrushbaFM – България, фен каналът на Николай Марков, Поглед.инфо и други“³⁵.

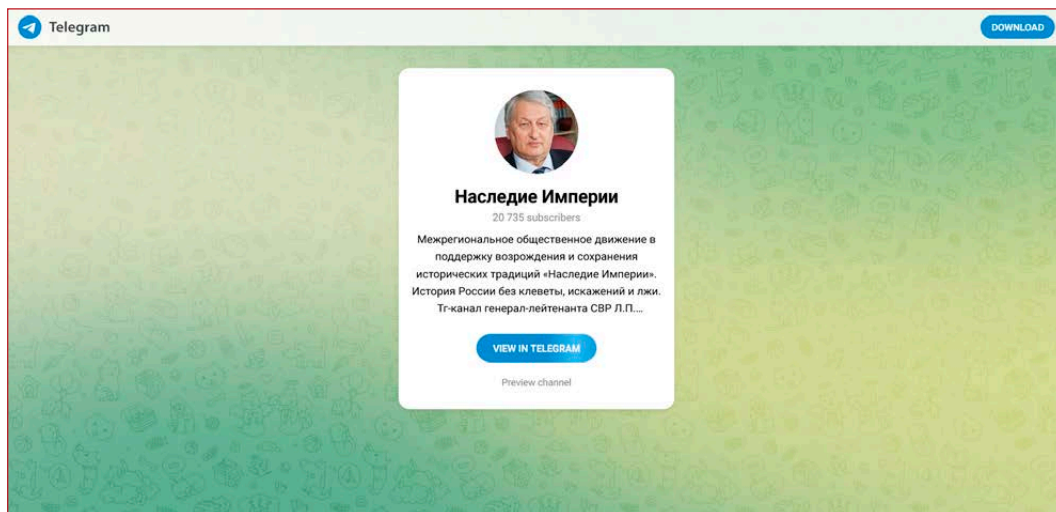

34 <https://efir.info/2023/11/30/%d0%bc%d0%b2%d0%bd%d1%80-%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%b8%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%b8%d1%8f-%d0%b8-%d0%b0%d0%bc%d0%b5%d1%80%d0%b8%d0%ba%d0%b0%d0%ba%d1%81%d0%ba%d0%b8/>[Посетена на 06.02.2024 г.]

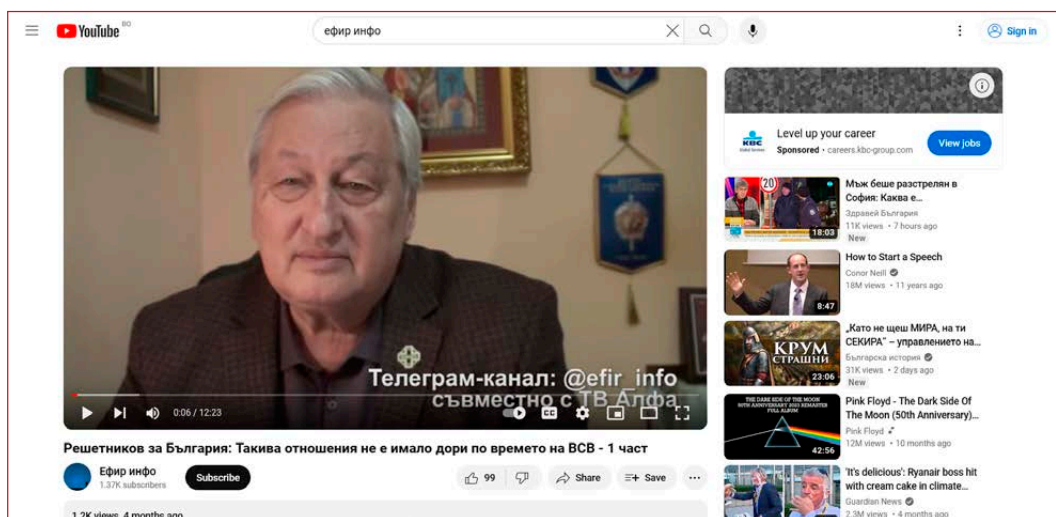
35 Пак там. Курсивът е в оригинала.

Медията – типичен пропаганден канал – следи изявите на Леонид Решетников, чийто телеграм канал се казва „Наследството на империята“:

На 18-и октомври 2023 г. Решетников дава интервю за „Ефир Инфо“ и телевизия „Алфа“, чиято първа част е на български език.

36

Призивът му е България „да се върне на българска позиция“ (според него страната ни няма независима позиция, но все пак трябва да се върне на българска), а не да е на позицията на Сорос, на Байдън... Въпреки че Байдън според Решетников няма никаква позиция, докато в България има много хора, които искат да продължават българо-руското сътрудничество, за което „перспективите какви са? Ако се сменят такива... **магазини и небългарски хора в ръководството**“³⁷. Тук ясно звучи перверзното за всяка демокрация автократско разбиране за „ръководство“: някой, който е спуснат – нашите „ръководства“ в Източна Европа са „спуснати“ от тайните служби на натовските държави, твърди Решетников.

Решетников е ангажиран в кампанията за сплашване: прави опозицията „марионетки“ vs. „български дух“, в която България ще победи. (Кого? Вероятно „марионетките“,

36 <https://www.youtube.com/watch?v=MxWT1f8s9PU> [Посетен на 06.02.2024 г.]

37 Пак там. Курсивът е мой – М. Я.

Решетников не дава знак да проумява концепцията за избори и мирна смяна на властта.) Бог – продължава той – подкрепя тези, които протестират срещу злото, а сегашното ръководство на България е концентрацията на злото, казва Решетников.

„Всичко ще се върне. Сто процента! Български приятели [...] Остава съвсем малко. Тези тагаренки нека да искат, да търсят, да осигуряват своите места някъде във САЩ или още по-далече...“³⁸

Интервюиращата пита:

В България постоянно обвиняват руската страна, че имало руска пропаганда в България, което не е вярно, защото всички големи медии са под американски контрол, но те се оплакват постоянно, явно не им се получава съвсем добре, хората не успяват съвсем да ги пречупят³⁹.

И сега Решетников отвърща със снизходителна усмивка:

Никаква пропаганда наша няма в България [...] Те за пропаганда говорят, защото в сърцата на много [...] българи живее Русия [...] „България е част от наш общ цивилизационен мир, голям, който сега се поднял, как, се повдигна против глобалистки англосаксонски мир. С нас глобален Юг, световен Юг“⁴⁰.

Б. Вътрешнополитически събития, които мотивират пропагандната активност

Основните вътрешнополитически събития са следните:

- ▶ **Местните избори** – те стават повод **да се изкаже яростната надежда за „окончателна политическа катастрофа за проекта ПП-ДБ“⁴¹**. По отношение на кандидат-кметовете в София пропагандните медии подкрепят Ваня Григорова и яростно осмиват Васил Терзиев. Впрочем Ваня Григорова също вкарва в обръщение редица пропагандни клишета – зависимостта ни от САЩ, тя говори за майдан и пр. Скандалът „коггейт“, докладът на ДАНС, в който машинното гласуване е обявено за компрометирано и манипулирано, вследствие на предполагаемото копиране на кода на машините⁴² от зам. Министър Стойнов⁴³, е използван като повод за поставяне под съмнение на легитимността на изборите;
- ▶ Дебатите и процесът на **промяна в Конституцията**, който е най-интересен на пропагандните медии не толкова с ограничаването на правомощията на президентската институция, колкото с **конституционната промяна по отношението на двойното гражданство – страховете в пропагандните канали са, че хора със западно образование и реализация ще заемат високи постове в службите;**
- ▶ Договореното за 16 декември 2023 г. и **спряно интервю на Петър Волгин с Елеонора Митрофанова** за предаването „Политически НЕкоректно“ по БНР също е пресечна точка на вътрешнополитическия календар с руския. Поредността на събитията започва с изтичане на новината, че е записано интервю с Митрофанова, което предстои да бъде излъчено. На 15.12.2023 г. посолството на Украйна публикува остро писмо срещу излъчването на такова интервю, а Програмният съвет на БНР го спира. Намесата на Програмния съвет остави впечатлението, че е повлиян от остро изказване на Делян Пеевски. В ситуацията се намесва и председателят на Съвета за електронни медии Соня Момчилова, която в сходна тоналност с Волгин, обявява **спирането на интервюто за „цензура“**. Последва изказване на Мария Захарова, което извежда събитието от

38 Пак там.

39 Пак там.

40 Пак там.

41 <https://pogled.info/bulgarski/ninova-veche-raboti-sreshtu-grigorova.162255> [Посетен на 06.02.2024 г.]

42 https://glasove.com/public_html/na-fokus/ne-denkov-mashinite-za-glasuvane-ne-sa-printeri-a-kompyutri-s-operativna-pameti-operatsionna-sistema [Посетен на 06.02.2024 г.]

43 https://glasove.com/public_html/novini/dokladat-na-dans-stoynov-zasnel-nepravomerno-izhodniya-kod-na-mashinite-da-si-gogleda-i-da-si-poigrae-s-nego [Посетен на 06.02.2024 г.]

- Вътрешнополитическия му контекст.
- ▶ **Подготовката и гласуването на бюджета** е друга основна тема. Макар да е отразена с множество публикации нишката е една – „фикс идеята“ на Асен Василев за **влизането на България в еврозоната ще доведе страната до криза**⁴⁴. Тоест тук пропагандната активност подмолно се противопоставя на пълноценната интеграция на България в Европейския съюз.

А сега ще обърнем по-детайлно внимание на две централни събития за периода – демонтажирането на Паметника на съветската армия (ПСА) и влизането на България в Шенген.

Демонтажът на ПСА

Демонтажът на ПСА от 10-12 декември е централното събитие за тримесечието, което отново се разиграва в пресечната точка между българския и руския календар. То предизвиква изявленията както на локални говорители на пропагандата, така и на Мария Захарова и други официални лица на Руската федерация.

В пропагандните статии се използва сходен наратив. **Първата стъпка е самата процедура по премахването (в „Гласове“ и други пропагандни сайтове) да се направи да изглежда нелегитимна** – по гумите на Мая Манолова се извършва „зад гърба на гражданите“⁴⁵, извършва се брутално чрез „рязане в флекс“, народният представител Георги Свиленски от „БСП за България“ казва, че идеята е да се нареже и разруши паметникът⁴⁶, кандидатът за кмет на партия „Възраждане“ Деян Николов го определя като „вандалски акт“⁴⁷, евродепутатът Иво Христов твърди, че това е победа на вандалщината⁴⁸, президентът Румен Радев го определя като „варварското унищожаване на паметници“⁴⁹, Вицепрезидентът Илияна Йотова казва, че свалянето на паметника е непрозрачно, следователно – незаконно, че паметникът „не се демонтира, той се реже“⁵⁰, евродепутатът Петър Витанов също повтаря позицията – това е „варварски акт“, който ни доближава до „талибаните“ и определя подхода като „касански“, чрез „транжиране“ и „ампутиране на крайници“⁵¹. Може да продължим с изреждането, но описанието на **„варварското“ отстраняване на паметника цели да се предизвика възмущение**. Това е само началото в общия разказ.

Втората стъпка е да се повтори вече изработената по-рано опорка за заличаването на историята, за отрогяването на българската история: „събарят ПСА, значи ще посегнат и на Шипка. Искат да заличат историята“. Това вече коментирано в нашите бюлетини усилие е да се направи верига на еквивалентност ПСА=Шипка=трети март. Следователно който отрича ПСА, отрича българската история. Към края на периода и в началото на 2024 г. тази опорка се разпростира към това, че искат да унищожат българския ген. Макар че – според един от водещите гласове на кремълската рето-

44 https://glasove.com/public_html/novini/byudzhetat-e-pred-katastrofa-darzhavata-se-zadahva-zaradi-fiks-ideyata-da-vlezem-v-evrozonata-na-1-yanuari-2025g [Посетен на 06.02.2024 г.]

45 <https://glasove.com/novini/otryazaha-s-fleks-nay-visokata-figura-na-pametnika-na-savetskata-armiya> [Посетен на 06.02.2024 г.]

46 https://glasove.com/public_html/komentari/svilenski-ideyata-im-veche-ne-e-da-demontirat-psa-a-da-go-narezhat-i-razrushat-do-petak [Посетен на 06.02.2024 г.]

47 https://glasove.com/public_html/novini/deyan-nikolov-vazrazhdane-demontiraneto-na-pametnika-e-istorichesko-prestaplenie-tselyashto-vrashtaneto-na-fashizma [Посетен на 06.02.2024 г.]

48 https://glasove.com/public_html/novini/ivo-hristov-razrushavaneto-na-pametnika-na-savetskata-armiya-e-pobeda-na-vandalshinatana-nad-pametta-i-kulturata [Посетен на 06.02.2024 г.]

49 https://glasove.com/public_html/novini/radev-rezhat-istoriyata-ni-parche-po-parche-posyagat-na-badeshteto-ni-kato-narod [Посетен на 06.02.2024 г.]

50 https://glasove.com/public_html/novini/iliyana-yotova-pametnikat-na-savetskata-armiya-se-sabarya-neproзрачно-i-ochividno-nezakonno [Посетен на 06.02.2024 г.]

51 https://glasove.com/public_html/novini/petar-vitanov-kasapskiyat-podhod-kam-pametnika-na-savetskata-armiya-ni-narezhdado-talibanite-i-islyamska-darzhava [Посетен на 06.02.2024 г.]

рика, Мартин Карбовски, – „българите са безпозобни страхливци“⁵². Текстът възрожденски подкарва българина с остена (да „би[е] една плесница“ на омбудсманата“).

Нека да дадем малко примери. Нинова казва, че трябва да се пази българската история: „разрушавайки паметници, рушите историята на България“, Деян Николов – „историческата памет, историята си е история и тя е такава каквато е“⁵³, президентът Румен Радев твърди, че режат историята ни парче по парче⁵⁴, че „варварското унищожаване на паметници не е само опит за заличаване на историята, но и изостря силно общественото противопоставяне“⁵⁵, евродепутатът Петър Витанов припомня, че историята се премахва и заличава, и добавя – „всяка битка с историята е обречена“⁵⁶. Внушението е, че по историята, историческата памет не може да има дебат, тя е монолитна, непротиворечива, независима от идеологията на комунизма, историята тук играе роля на преходно клише, клише, защото зад него няма смисъл, историята остава празен сакрален обект.

И ето тук идва обратът на пропагандния наратив в **третата стъпка – паметникът символизира как руската армия е победила фашизма** – по думите на Румен Петков гемонтажът е „да срежеш ръката, победила нацизма“⁵⁷, Валентин Вацев твърди, че това е чист нацизъм, реабилитация на нацизма и т.н., Мария Захарова казва, че България „върви по пътя на реабилитация на нацизма“⁵⁸ и определя гемонтажа като „враждебна стъпка“⁵⁹, но **ходът продължава – следователно всеки, който е срещу паметника е фашист или нацист**⁶⁰. **Наблюдаваме отъждествяване на антифашизма само със Съветския съюз. Който е срещу съветските паметници, е срещу Съюза, значи е срещу антифашизма, следователно е фашист.** Валентин Вацев твърди, че рутенето на паметници на социализма е чист нацизъм, реабилитация на нацизма от десните партии. Най-силно този разказ се появява при изказванията на представители на политическа партия „Възраждане“, но се проявява и при левицата – евродепутатът Иво Христов казва, че така се „реабилитира фашизмът“⁶¹. Но този нарратив не свършва дотук с вкарването на руската опорка за фашизма, при това да не забравяме – от крайно десни политически субекти. Той продължава с радикализация на опорката.

Четвъртата стъпка на пропагандните медии и говорителите на руската пропаганда и дезинформация **е да превърнат събитието в част от кампанията за сплашване**. По този повод е любопитно интервюто на Дарина Григорова за телевизията на „Поглед инфо“, което е напълно в посочената по-горе логика („касапница“, „поружаване на българската памет“, „режат български глави“, „българомразие“, „специфична славянофобия и чист антисемитизъм“). А ето и добре известните вече скандални тези: „[...] имам друго предвид, че след денацификацията на Украйна, която е въпрос на вре-

52 <https://www.lentata.com/leka-nosch-deca> [Посетен на 06.02.2024 г.]

53 https://glasove.com/public_html/novini/deyan-nikolov-vazrazhdane-demontiraneto-na-pametnika-e-istorichesko-prestaplenie-tselyash-to-vrashtaneto-na-fashizma [Посетен на 06.02.2024 г.]

54 https://glasove.com/public_html/novini/radev-rezhat-istoriyata-ni-parche-po-parche-posyagat-na-badeshteto-ni-kato-narod [Посетен на 06.02.2024 г.]

55 Пак там.

56 https://glasove.com/public_html/novini/petar-vitanov-kasapskiyat-podhod-kam-pametnika-na-savetskata-armiya-ni-narezhdado-talibanite-i-isyamska-darzhava [Посетен на 06.02.2024 г.]

57 https://glasove.com/public_html/novini/rumen-petkov-prestaplenie-e-da-srezhesh-rakata-osvobodila-evropa-ot-natsizma [Посетен на 06.02.2024 г.]

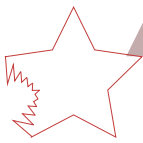
58 <https://glasove.com/novini/zaharova-za-pametnika-na-savetskata-armiya-varvarskite-deystviya-na-balgarskata-strana-nyamat-opravdanie-i-proshka> [Посетен на 06.02.2024 г.]

59 https://glasove.com/public_html/novini/otryazaha-s-fleks-nay-visokata-figura-na-pametnika-na-savetskata-armiya [Посетен на 06.02.2024 г.]

60 https://glasove.com/public_html/novini/deyan-nikolov-vazrazhdane-demontiraneto-na-pametnika-e-istorichesko-prestaplenie-tselyash-to-vrashtaneto-na-fashizma; https://glasove.com/public_html/novini/valentin-vatsev-balgariya-e-na-rabana-natsizam-ot-ukrainski-tip [Посетен на 06.02.2024 г.]

61 https://glasove.com/public_html/novini/ivo-hristov-razrushavaneto-na-pametnika-na-savetskata-armiya-e-pobeda-na-vandalshтината-nad-pametna-i-kulturata [Посетен на 06.02.2024 г.]

ме, ще последва генацификация и на България⁶². Водещият Симеон Миланов пита: „Някой би казал: ние сме в НАТО?“ Григорова отвърща: „О, разбира се, но НАТО ще трябва да се върне в границите на 97-а година [...] то не е забравено, това руско искане. Така че НАТО ще трябва да се трансформира. [...] В Украйна, когато рязаха паметници, почнаха после да режат хора, а сега се реже украинска територия“ (последното признаване на територията за украинска е интересно). Тя квалифицира демонтажа като „трети украински фронт“ и според нея руснаците вече бързат за генацификация на България.⁶³ В свое интервю няколко дни по-късно Дарина Григорова припомня, че евroatлантическите елити в България „ще бъдат генацифицирани после, а те ще бъдат.“⁶⁴

И Дарина Григорова, и Велислава Дърева⁶⁵, коментирайки демонтажа, пускат едно и също – първо, аналогия на рязане на паметници с рязане на глави; и второ, **твърдение-то, че това е „реванишът на победените“** (тези, които изгубиха Втората световна война).

Разграничаването от изказванията на Дарина Григорова на Академичния съвет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ става повод за надигане на вълна срещу университета. Велислава Дърева в „Ново време“ публикува статия, която впоследствие е разпространена и в други сайтове – например в „Земя“ на 28.12.23 г. Публикацията отново е част от кампанията за сплашване:

Де гиди кириякстефчовци, хаджииванчовци и прочее мудрословеснейши повелители на обраслото в угоднически бурени научно гюбре!

Четвърто. *Но все пак нещо тревожи АС на СУ. Нещо го гложди и човърка, та чак му трепери под лъжичката. И това нещо е едно изречение на проф. д-р Дарина Григорова в интервюто пред Поглед.инфо от 15 декември. А именно: „След генацификацията на Украйна, която е въпрос на време, ще последва генацификация и на България“.*

*Ах-ах! Смут ли долавям в академичната душа, страх ли? Ами то си е притеснително някак. И без друго Путин дебне иззад всеки тъгъл.*⁶⁶

Тази стъпка на пропагандния наратив за ПСА се върти около тихото усещане за победа на Русия във войната, ясно изказано от социолога Андрей Райчев на 15 декември, давайки прогнозата, че „няма да ни разделят от Русия“ и че събарящите паметника ще платят огромна политическа цена⁶⁷.

От опорната точка за връщането на фашизма се извеждат и други „предвиждания“ – Костадинов на 14 декември казва „...днес ще отрежат главите на паметника, утре нашите глави“⁶⁸ (забележително еднотелно и еднословие на К. Костадинов, Д. Григорова и В. Дърева), Виза Недялкова в порив към оригиналност пита „кога ще сложат

62 <https://pogled.info/tv/alternativen-pogled/prof-darina-grigорова-tova-ne-e-demontazh-tova-e-razryzavane-po-nai-kasapski-nachin.163830> [Посетен на 06.02.2024 г.]

63 https://glasove.com/public_html/intervyuta/darina-grigорова-sled-denatsifikatsiyata-na-ukrayna-shte-posledva-denatsifikatsiya-i-na-balgariya-neizbezhno [Посетен на 06.02.2024 г.]

64 https://glasove.com/public_html/intervyuta/darina-grigорова-opitat-da-porugayat-vsichko-balgarsko-ima-obraten-efekt [Посетен на 06.02.2024 г.]

65 <https://pogled.info/tv/alternativen-pogled/velislava-dareva-tezi-koito-rezhat-ratse-na-skulpturi-utre-shte-rezhat-glavi-na-hora.163797> [Посетен на 06.02.2024 г.]

66 <https://zemya.bg/%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0-%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B0-%D0%BC%D1%8E%D0%B7%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BB%D1%8A%D1%86%D0%B8-%D0%B2-%D0%B0%D0%BB%D0%BC%D0%B0-%D0%BC/> [Посетен на 06.02.2024 г.]

67 https://glasove.com/public_html/intervyuta/andrey-raychev-demontazhat-na-pametnika-e-opit-da-se-kazhe-che-shte-pobedim-rusiya-nyama-da-stane-tezi-koito-go-sabaryat-shte-platyat-golyama-politicheska-tsena [Посетен на 06.02.2024 г.]

68 https://glasove.com/public_html/novini/kostadinov-obuyavavame-boykot-na-bezzakonieto-dnes-shte-otrezhat-glavite-na-pametnika-utre-nashite [Посетен на 06.02.2024 г.]

Хитлер на опразнения постамент“ и „кога ще пратят шиц командите срещу грозните и глупавите“⁶⁹, Дарина Григорова казва, че властта вече е способна да поругае паметници и хора⁷⁰. Тоест стратегията е да се насърчава поляризацията, но и да се всява страх със задоволство, че ако Русия победи във войната в Украйна, ние сме следващите: „И пак да кажа, след Украйна и генацификацията там, ще има генацификация в България. И това е неизбежно. Защото има нацизъм“⁷¹. Опитът е да се реабилитира путинизмът и да се отъждестви антифашизмът със Съветския съюз, който е етап от развитието от империята, но не само – да се даде прогноза, че Русия ще спечели войната, да се всява страх от бъдещи действия на Русия, със задоволство да се очаква „генацификацията на България“, да се разделя общественото мнение, да се поляризира обществото на „умните и красивите“, от една страна, и „грозните и бедните“, от друга.

Темата постепенно затихва в края на годината. Въпреки това на 27 декември има опит тя да се възроди, чрез изказване на Ваня Григорова за премахването на Альоша – тя твърди, че „инсталираните американски прислужници“ искат да премахнат и Альоша⁷².

Шенген

Друго събитие, което е едновременно вътрешно и международно, е приемането на България и Румъния в Шенген по въздух и вода.

Посланията са ясни – най-напред с известно злорадство коментарът е, че няма да стане, хората не ни искат. След това тезата става, че да ни приемат в Шенген по въздух и вода е по-лошо, отколкото да не ни приемат въобще. Нека да дадем няколко примера. Например в статия от 13 декември, публикувана в „Гласове“, евродепутатът Иво Христов се изказва за Шенген. Той прави констатацията, че в Европа „националният егоизъм е във възход“, затова не биха ни приели в Шенген, според него ЕС „функционира зле“, тоест няма смисъл от стремеж към влизането в Шенген⁷³. В следващо интервю Иво Христов отново засяга темата за Шенген. Той определя българите като „втора ръка“ членове на ЕС:

Протичат глобални процеси и те поставят под въпрос бъдещето на Европейския съюз, а с него и бъдещето на Шенген. В този смисъл, ако успеем да се присъединим пълноценно, това ще е голяма етапна победа, но не бива да се възприема като някакъв капитален факт в развитието на България. Утешителна победа би било, ако влезем само частично, по въздух и вода. Това би затвърдило нашия статус на членове „втора ръка“, които трябва да преговарят тогава, когато са изпълнили всички критерии за членство, и периферната ни роля в Съюза, с което не бива да се примиряваме.⁷⁴

Макар предвиждането му в първоначалното изказване да нагнетява усещането, че

69 <https://glasove.com/na-fokus/viza-nedyalkova-koga-shte-slozhite-hitler-na-oprazneniya-postament> [Посетен на 06.02.2024 г.]

70 https://glasove.com/public_html/intervyuta/darina-grigorova-sled-denatsifikatsiyata-na-ukrayna-shte-posledva-denatsifikatsiya-i-na-balgariya-neizbezhno [Посетен на 06.02.2024 г.]

71 Пак там.

72 https://glasove.com/public_html/komentari/vanya-grigorova-novata-tsel-na-amerikanskite-prisluzhnitsi-bil-plovdivskiyat-alyosha [Посетен на 06.02.2024 г.]

73 <https://glasove.com/novini/ivo-hristov-razrushavaneto-na-pametnika-na-savetskata-armiya-e-pobeda-na-vandalshtinata-nad-pametna-i-kulturata> [Посетен на 06.02.2024 г.]

74 https://glasove.com/public_html/na-fokus/ivo-hristov-s-reformite-v-konstitutsiyata-balgariya-spira-da-e-suverenna-darzhava [Посетен на 06.02.2024 г.]

Явор Дачков критикува постигнатия успех така:

Явор Дачков изригна:... На всяко летище паспортния контрол е автоматизиран и отнема минута. Да представяш отпадането му за исторически успех, постигнат след като си се съгласил опашките за Гърция да останат и да прибереш сирийски и афганистански добре мотивирани младежи, е много нещастен пиар⁸¹.

Тезата е, че ще ни напълнят с мигранти, и то опасни: „Александър Урумов: „Сглобката“ иска да вкара в България най-свирепите убийци от Афганистан и Сирия“ гласи заглавие на новата медия „Mediamall“ от последния ден на миналата година⁸².

Изобщо 31.12.23 г. е ден, посветен от „Mediamall“ на всестранно заклеяване на приемането на България в Шенген. Интересно защо обаче това приемане тревожи и Елеонора Митрофанова – вероятно най-вярна българска патриотка.

Последният щрих е това, с което започнахме – след съмнителния успех на пропагандистите в омаловажаванията и заклеяванията на приемането ни в Шенген, се пуска опорката за „Военен Шенген“.

83

По всякакви поводи (а и без отчетливи поводи) на прицел в маса публикации на пропагандните медии постоянно са премиерът Денков и военният министър Тагарев.

В края на годината започва ожесточаване срещу правителството с ясна разлика в отношението на пропагандистите към ПП-ДБ, от една страна, и към ГЕРБ, от друга. Даже в навечерието на ротацията се прокрадват призови към ГЕРБ да „проявят разум“.

Зложелателството и хулите срещу ПП-ДБ не се пренасят към ГЕРБ – забелязват се даже бегли опити да се привлече ГЕРБ към „правилната“ страна на историята. По повод резултатите от първия тур на местните избори например Г. Георгиев пише симптоматично: „Избирателите на Бойко Борисов може да му простят грешката с Хекимян, но позицията, в която той е поставил партията си в рамката на сглобката, става все по-нетърпима за тях. Те трудно могат да понесат, че от позицията на

81 <https://mediamall.info/news/yavor-dachkov-izrigna-sreshtu-poshliya-piar-na-pravitelstvoto-za-shengen-9134news.html> [Посетен на 06.02.2024 г.]

82 <https://mediamall.info/news/aleksandar-urumov-sglobkata-iska-da-vkara-v-balgariya-nai-svirepite-ubiyci-ot-afganistan-i-siriya-9125news.html> [Посетен на 06.02.2024 г.]

83 <https://mediamall.info/> [Посетен на 06.02.2024 г.]

първа политическа сила, са принудени да играят ролята не просто на младши политически партньор, но направо на политически измекяр. Нещо неவிждано в световната политическа история. И този електорат логически и интуитивно чувства, че политическото възстановяване минава през трупа на ПП-ДБ⁸⁴.

В. Външнополитически теми

Война НАТО-Русия, „Военен Шенген“

Една от наративните иновации в края на 2023 г., която свързва както приемането на България в Шенген⁸⁵, така и външнополитическите събития, е тази за т. нар. „Военен Шенген“. Съдържателно това е ход за пропагандна подготовка на война Русия – НАТО. Опорката, че се създава „Военен Шенген“, е гарнирана апетитно със слуха, че „говореше се“, че Камчия ще бъде отнета от сегашните си собственици и ще бъде използвана за разполагане на натовски дивизии⁸⁶.

Ето един пример от тази подготовка с гласа на добре познатия геополитически пропагандист Валентин Вацев в интервю за „Епицентър“, препубликувано в новата медия „Mediamall“:

Това правителство става все по-неуместно. Казах вече – то залага на пропагандни удари, а не на реален управленски процес. То ще има задача в един военно-временен процес – когато стане необходимо, което е много вероятно, България да участва във война НАТО – Русия. Защото в момента конфликтът НАТО – Русия е фактически, но не е юридически. Когато се премине от фактическо в юридическо състояние, България ще бъде принудена от днешните управляващи да се ангажира със съответните действия. И тогава ще стане ясно каква е истинската природа на това правителство.⁸⁷

84 <https://pogled.info/bulgarski/ninova-veche-raboti-sreshtu-grigorova.162255> [Посетен на 06.02.2024 г.]

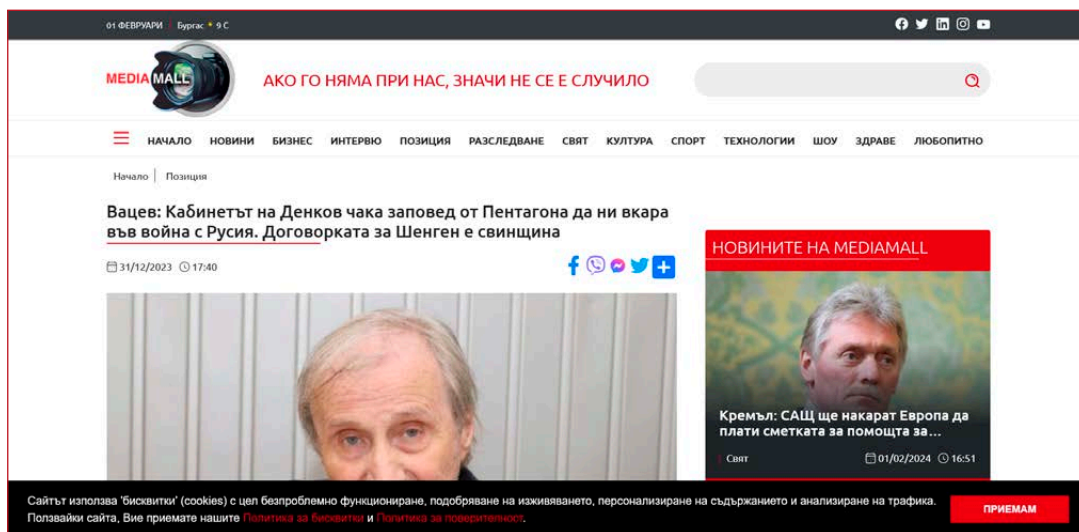
85 <https://www.youtube.com/watch?v=0vWtHLVzW4>. Това е интервю в Телеграм канала на новорегистрираната от нашия мониторинг пропагандна медия Ефир.инфо с о.з. полк. Чавдар Борачев. Вж. и <https://pogled.info/svetoven/evropa/obrechenata-evropa-vremeto-na-geopolitichesките-smartnitsi.163938> [Посетен на 06.02.2024 г.].

86 <https://www.youtube.com/watch?v=0vWtHLVzW4> [Посетен на 06.02.2024 г.]

87 <https://mediamall.info/news/vacev-kabinetat-na-denkov-chaka-zapoved-ot-pentagona-da-ni-vkara-vav-voina-s-rusiya-dogovorkata-za-shengen-e-svinshtina-9146news.html> [Посетен на 06.02.2024 г.]

Както се случва няколко пъти, Вацев бърза да прогласи новите пропагандни тенденции: „геополитическият вектор, който изисква България да е готова да воюва през 2024 г.“⁸⁸

Ще дадем още един пример, чрез който ясно се вижда преплитането на външнополитическите теми с вътрешнополитическите – всяването на страх, че ние сме следващите, че „насърчаването“ на „русофобски настроения“ ни превръща в „следващ фронт“, което добре видяхме в анализа на демонтажа на паметника на съветската армия. Георги Георгиев от „Гласове“ твърди следното:

Ние се превърнахме (или се оставихме да ни превърнат) във възможно най-русофобската част на НАТО, което предполага, че при конфликт НАТО-Русия, ние ще поемем основната част от руския удар. Ако Европа представлява изнесения щит на Америка срещу Русия, то Източна Европа се превръща в щита на Западна Европа. Затова във Вашингтон, Брюксел, Париж, Лондон и Берлин се насърчава и провокира русофобското поведение на източноевропейските правителства. От тях се очаква да изиграят ролята на пушечно месо, ако избухне конвенционална война с Русия.⁸⁹

Така освен „втора ръка хора“, чрез „продажните си елити“ се превръщаме в „пушечно месо“, фронт в бъдещ конфликт между Русия – НАТО. Всичко това означава, че интеграцията ни в Европейския съюз ни излага да опасност.

Военните действия в Близкия изток

Военните действия в Близкия изток, започнали с масирания терористичен удар на Хамас по Южен Израел на 7.10.23 г., израелската военна кампания в Газа и отзвукът на кризата в резолюцията на Общото събрание на ООН (30.10.23 г.) са едни от основните външнополитически теми. „Поглед инфо“ и „Гласове“ провеждат позицията на официална Москва, че Израел е васален на САЩ, че израелските удари по Газа са под диктовката на САЩ, което води до пропалестински надигания не само в мюсюлманския свят, а

⁸⁸ Пак там.

⁸⁹ https://glasove.com/public_html/na-fokus/otredena-ni-e-rolyata-na-pushechno-meso-ako-izbuhne-konflikt-nato-rusiya [Посетен на 06.02.2024 г.]

и в европейските страни⁹⁰. А общата теза звучи така по повод срещата на иранския Ибрахим Раиси и руския Владимир Путин президенти на 9.12.23 г.:

И без това е напълно възможно да се каже, че Войната в Палестина се превърна във Втория фронт в националноосвободителната битка, която Русия води срещу обединения Запад.⁹¹

Така Войната е представена основно през руската гледна точка – тя е прокси война на САЩ, в Израел има радикални заселници и пр. Ето един пример за войната между Израел и Хамас:

САЩ искат да пожънат пирова победа срещу народ, затворен в концентрационен лагер [...] Може би този конфликт дава на Байдън повод тихомълком да захвърли Украйна в загубената прокси война срещу Русия⁹².

Войната също се използва от Руската федерация и официалните говорители на Кремъл, за да се измие образът на Русия като агресор. Путин за пореден път определя Русия като носител на мира. Песков малко преди това също казва, че поради поддържащото отношение с двете страни, Русия може да бъде „гарант на мира“⁹³.

В допълнение се появяват и станалите модерни деколонизални критици – Европейските гържави са колонизатори⁹⁴, дехуманизиращи палестинците. Отразявани са протести в други страни, които са пропалестински⁹⁵. А фокусът е преди всичко върху цивилните жертви, вследствие на израелските атаки⁹⁶.

Като основните говорители за войната в Газа пропагандните медии цитират както руските официални представители⁹⁷, така и турския президент Реджеб Ердоган. Той твърди, че Израел разполагат с ядрено оръжие⁹⁸, че Израел е „гържава на терора“⁹⁹, че Израел се опитват да прикрият „масовото клане на цивилни палестинци“¹⁰⁰. Ердоган казва: „Ще обявим Израел за военнопрестъпник, ще информираме международната общност и вече работим по въпроса“¹⁰¹. Той допълва: „Хамас не е терористична организация“¹⁰².

Изказване на Ердоган от 9 декември е публикувано в „Гласове“, когато САЩ блокират резолюцията на Съвета за сигурност към ООН по повод на войната между Израел и

90 Ето например една публикация от 31.10.23 г.: <https://pogled.info/svetoven/amerika/sasht-vidyaha-spaseniето-si-v-antisemitizma.162258> [Посетен на 06.02.2024 г.]

91 <https://pogled.info/svetoven/tainata-na-pregovorite-i-ismivkite-na-prezidentite-na-rusiya-i-iran-vtori-front-shte-ima.163629> [Посетен на 06.02.2024 г.]

92 <https://glasove.com/na-fokus/voynata-mezhdu-izrael-i-hamas-razgoli-sasht-kato-edna-umirashta-imperiya-pax-amerikana-e-kam-svoaya-kray> [Посетен на 06.02.2024 г.]

93 https://glasove.com/public_html/novini/peskov-rusiya-mozhe-da-pomogne-za-reshavaneto-na-palestinsko-izraelskiya-konflikt-tya-poddarzha-kontakti-i-s-dvete-strani [Посетен на 06.02.2024 г.]

94 <https://glasove.com/na-fokus/evropeyskiyat-kolonialen-rasizam-dehumanizira-palestintsite-i-prinizyava-stradaniето-im-dotochkata-na-neznachitelnost> [Посетен на 06.02.2024 г.]

95 https://glasove.com/public_html/novini/propalestinski-protesti-v-nyu-york-evropa-meksiko-livan-irak-yordaniya-egipet-ankara-i-istanbul-indoneziya-malayziya-maroko-yuzhna-afrika-i-dr; https://glasove.com/public_html/novini/stohilyadno-propalestinsko-shestvie-v-london [Посетени на 06.02.2024 г.]

96 https://glasove.com/public_html/novini/semeystvo-ot-gaza-e-zagubilo-tri-pokoleniya-pri-vazdushen-udar-ot-izrael [Посетен на 06.02.2024 г.]

97 https://glasove.com/public_html/novini/lavrov-unishtozhavaneto-na-gaza-shte-sazdade-katastrofa-za-desetiletiya-ako-ne-i-vekovе [Посетен на 06.02.2024 г.]

98 https://glasove.com/public_html/novini/turtsiya-nyama-da-pozvoli-vaprosat-za-yadrenite-orazhiya-na-izrael-da-otpadne-ot-svetovniya-dneven-red; https://glasove.com/public_html/komentari/erdogan-netanyahu-priznay-che-imash-yadrena-bomba [Посетени на 06.02.2024 г.]

99 https://glasove.com/public_html/novini/erdogan-nareche-izrael-darzhava-na-terora [Посетен на 06.02.2024 г.]

100 https://glasove.com/public_html/novini/izrael-obvini-erdogan-v-antisemitizam-i-otzova-diplomatite-si-ot-turtsiya-ankara-nyama-da-prikriete-brutalnoto-klane-na-palestinski-tsvilni [Посетен на 06.02.2024 г.]

101 https://glasove.com/public_html/novini/izrael-obvini-erdogan-v-antisemitizam-i-otzova-diplomatite-si-ot-turtsiya-ankara-nyama-da-prikriete-brutalnoto-klane-na-palestinski-tsvilni [Посетен на 06.02.2024 г.]

102 https://glasove.com/public_html/novini/erdogan-turtsiya-shte-obyavi-izrael-za-voennoprestapnik-ako-zapadat-vi-dalzhi-neshtonie-ne-vi-dalzhim-nishto-v-gaza-se-izvarshva-istsinsko-klane [Посетен на 06.02.2024 г.]

Хамас. Той споделя: „справедлив свят е възможен, но не и със САЩ“. Ердоган в друга статия от 9 декември казва, че Израел убива жени и деца, както и журналисти в Газа¹⁰³. Руската интерпретация в интервю на Мария Захарова гласи същото – регулаторите не работят по отношение на ядреното оръжие на Израел¹⁰⁴. И отново се създава образът на Русия като носеща мир – тя е единствената държава, която може да е провонник на мира, тъй като поддържа добри отношение и с едната, и с другата страна¹⁰⁵.

Войната в Украйна

В началото на изследвания период по отношение на войната с Украйна се коментира изчерпването на запасите от оръжия¹⁰⁶, които да се предоставят на Украйна, както и жертвите сред украинските войници¹⁰⁷. Постепенно около това ядро ще се натрупат множество статии – вече се говори за оцеляване на Украйна, а не за победа¹⁰⁸. И се пускат съобщения като това, че САЩ и Германия ще предоставят такова оръжие, че да се задържи фронтът в настоящето му положение (към 24 ноември), и „така смятат да принудят Зеленски да преговаря“¹⁰⁹ в интерпретацията на западно издание – „Билд“. А около гласуването за предоставяне на финансова и военна помощ от САЩ преварително ще се дават прогнози, че средствата за военна помощ на Украйна свършват до края на 2023 г.¹¹⁰, Украйна е пред поражение, ако се спрат западните помощи¹¹¹, на 7 декември е публикувано съобщение, че американските пари за Украйна свършват и са блокирани от конгреса на САЩ¹¹², а на 8 декември темата продължава – ЕС не е готов да се жертва, за да подкрепи Украйна, а САЩ оттеглят подкрепата си¹¹³. Въобще Москва печели, а Западът и Украйна – губят¹¹⁴. Очакваният триумф е възпят така:

В календара на генерал-полковник Андрей Картополов, ръководител на парламентарната комисия по отбрана в руската Дума, както той сам наскоро призна, сега е „1944 г.“. Когато Червената армия в победоносния си марш вече се приближава до предвоенните граници на Третия райх, за да продължи към Берлин. Картополов, както и неговите колеги с големите генералски звезди (и дори самият „главнокомандващ“, въпреки че е само подполковник), виждат в украинско-руската трагедия великолепен, все по-успешна реконструкция на Великата отечествена война. Тоест конфронтацията между държавите на Сталин и Хитлер, която първоначално беше ужасно неуспешна за СССР, след това стана решителна и накрая триумфална.

- 103 https://glasove.com/public_html/novini/erdogan-izrael-ubiva-ne-samo-zheni-detsa-no-i-zhurnalisti-v-gaza [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 104 https://glasove.com/public_html/novini/zaharova-izyavleniyata-v-izrael-za-vazmozhen-yadren-udar-sreshtu-gaza-povdigat-mnogo-vaprosi-kade-e-maee-kade-sa-inspektorite [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 105 <https://glasove.com/intervyuta/zhak-bo-izrael-site-zashchitavat-stranata-si-palestintsite-zemite-si-rusiyu-se-darzhi-madro-zapadat-zagubi-doverieto> [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 106 https://glasove.com/public_html/intervyuta/cnn-zapadat-svarshva-snarayadite-za-ukrayna [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 107 https://glasove.com/public_html/na-fokus/zhak-bo-zelenski-napravi-vsichko-za-da-ugodi-na-zapada-no-ukraintsite-ne-iskat-poveche-da-se-biyat-s-rusnatsite [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 108 <https://glasove.com/komentari/vashington-post-v-evropa-ne-govoryat-seriozno-za-pobeda-na-ukrayna-a-za-otselyavaneto> [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 109 https://glasove.com/public_html/novini/bild-sasht-i-germaniya-vaznameryavat-da-prinudyat-ukrayna-da-pregovarya-s-rusiyu [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 110 https://glasove.com/public_html/novini/beliyat-dom-sredstvata-v-pomosht-na-ukrayna-svarshvat-do-kraya-na-godinata; https://glasove.com/public_html/novini/beliyat-dom-parite-za-ukrayna-sa-pochti-izrazhodedi; https://glasove.com/public_html/novini/usaid-zayavi-che-sasht-veche-ne-razpolagat-sas-sredstva-za-pryaka-byudzhetna-podkrepa-za-kiev; https://glasove.com/public_html/novini/beliyat-dom-predupredi-kongresa-che-sasht-pochti-sa-svarshili-parite-za-podpomaganie-na-ukrayna [Посетени на 06.02.2024 г.]
- 111 <https://glasove.com/intervyuta/kabinetat-na-zelenski-prizna-golemiya-risk-da-zagubi-voynata-s-rusiyu> [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 112 https://glasove.com/public_html/novini/amerikanskiyat-senat-blokira-pomoshtta-za-izrael-i-ukrayna [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 113 <https://glasove.com/komentari/figaro-ukrayna-e-vse-po-izolirana-na-fona-na-rusiyu> [Посетен на 06.02.2024 г.]
- 114 https://glasove.com/public_html/komentari/gazeta-wyborcza-moskva-triumfira-zapadat-shte-pretarpi-tezhko-fiasko-zaedno-s-ukrayna; https://glasove.com/public_html/novini/cnn-ako-ukrayna-pecheli-za-kakvo-mu-e-dopalnitelna-pomosht-na-zelenski; <https://glasove.com/intervyuta/blumbarg-ami-ako-putin-pobedi-evropa-obsazhda-posleditsite-ot-eventualno-porazhenie-na-ukrayna> [Посетени на 06.02.2024 г.]

Владимир Путин – ако това все още е той, а не неговият двойник „Василич“, както твърди проф. Валерий Соловей – отдавна не е бил в толкова добро настроение, не е изглеждал толкова ведър и самоуверен. Той е убеден, че неговите войски, подобно на Червената армия, след поражения на фронта и загуба на територии, вече са се научили да се бият, че имат много техника и хора, а украинската кръв изтича на потоци. Затова той повтаря лозунга на Сталин, който днес се чува навсякъде в Русия: „Победата ще бъде наша“.¹¹⁵

Причината за този историко-триумфалистски разказ е, че руският президент започва нова предизборна кампания. Така изводите стигат до пълен абсурд, изглежда, че самият Путин сглобява ракети и постига военни успехи:

Днес той е сглобил повече от 900 самонасочващи се ракети. До 17 март той може редовно да провежда масирани разрушителни обстрели на Украйна на седмична база (по-често безсмислени), показвайки, че непрекъснато постига военни успехи.¹¹⁶

И още един пример от предизборната кампания на Путин, който е превърнал Русия във Велика сила:

Четири години на брилянтна морална мъдрост на десталинизация при гласността на Михаил Горбачов и на сериозна, но случайна деболшевизация при Борис Елцин се оказаха твърде кратки, за да изкоренят вековното отъждествяване на националната слава с имперското влияние. Безупречен съветски патриот, Путин усети това, което продемократичните революционери от края на 80-те и началото на 90-те бяха склонни да пренебрегват: дълбоко вкоренената и „широко призната“ травма от загубата на това, което според тях беше изключителният статут на страната им – загубата на нейното морално оправдана позиция в света.

Запитани в национално проучване от 2010 г. дали „Русия трябва да възстанови статута си на велика империя“, 78 процента отговориха „Трябва“, „Със сигурност“ или „Повече да, отколкото не“. Не беше комунистическият режим, който те искаха обратно – мръсносив, с опашки за храна, строги пазители на партийната линия в книги и филми и затворени граници. Това беше статутът на една от двете световни суперсили, морален, както и военен противовес на Съединените щати. Путин се възползва от това чувство, като рекламира възстановяването на този възвишен статут като най-важната част от външната си политика. [...] През 1999 г. само един на всеки трима руснаци смята, че страната им е „Велика сила“. До 2019 г., след анексирането на Крим и изострящата се конфронтация със Запада, седем от всеки десет руснаци бяха убедени, че това е така.¹¹⁷

В този наратив Русия се възражда от малка страна в „крепнеща сила“. И причината е една – Путин. И в други изказвания на официални говорители на Руската федерация също се прокарва този образ на Русия като силна и укрепнала след началото на войната¹¹⁸. В статия, публикувана на 19 декември в „Гласове“, Путин обявява, че е готов да преговаря. И също така отново напомня основна част от пропагандния наратив,

115 https://glasove.com/public_html/komentari/gazeta-wyborcza-moskva-triumfira-zapadat-shte-pretarpi-tezhko-fiasko-zaedno-s-ukrayna [Посетен на 06.02.2024 г.]

116 Пак там.

117 https://glasove.com/public_html/na-fokus/national-review-putin-stana-simvol-na-vazrazhdaneto-na-obsadenata-no-gorda-i-krepneshta-rusija [Посетен на 06.02.2024 г.]

118 https://glasove.com/public_html/novini/lavrov-ukraintsite-sami-tryabva-da-priznyat-kolko-dalboko-sa-zatanali-tam-kadetogi-postaviha-amerikantsite [Посетен на 06.02.2024 г.]

че това е война на САЩ срещу Русия, и добавя, че не би нападнал ЕС¹¹⁹. Въпреки това ядрената заплаха присъства в новинарския поток – този път не чрез размахване на пръсти, а през темата за мощта на руските оръжия – Русия разполага ядрени подводници в Черно море¹²⁰, както и чрез видео на ядрените куфари, които Путин занесъл на срещата си в Пекин¹²¹ и чрез отказа от ратификация на Договора за всеобхватна забрана на ядрените опити¹²². В потока от новини изказванията на Путин се смесват с все по-устойчивото вещание, че Украйна ще загуби войната¹²³.

Със спирането на помощите от страна на САЩ и забавянето на тези от ЕС за Украйна все повече пропагандните канали насаждат, че Русия ще победи във Войната, но и заедно с това обработват страха – отбранителните способности на редица Европейски държави като Германия, Белгия, България остават слаби.

Речи на Путин

Трябва да отбележим две речи на кремълския глава, от началото и от края на тримесечието.

Първата е изнесена в началото на октомври във Валдай (в „Поглед инфо“ се публикува възхвалата от Андрей Перла на речта; 8.10). Речта е определена като „събитие от световен мащаб“ (Песков), в което се постановяват „особеният път на Русия“, „действителното“ ѝ „място в света“ и „природата на държавата Русия“. И има защо, по същество това е обявяване на имперски курс¹²⁴.

Речта е наречена „философска реч“, „насочена към вечността“. Тезата е, че „СВО има за цел да спре тази война“, „така наречената война“, започната – според имперската реч – от запада с „преврата в Киев“. Основният удар е срещу западната доктрина за международен ред, основан на правила – „Това са просто някакви простотии и безумия... проява на колониално мислене“¹²⁵. Статията обобщава речта така: „Говорейки за Русия като държава-цивилизация, Владимир Путин никога не е произнасял думата „империя“. Но в същото време е невъзможно да не признаем: това, което той описва, е точно това, което наричаме империя тук, в Царград“¹²⁶.

Че това е „обявяване на империя“ съобщава със задоволство и Александър Дугин: материалът е публикуван на същия 8.10.23 г.: „Терминът „Държава-цивилизация“ е въведен в научните трудове от приятеля ми, китайския мислител Чжан Вейвей и всъщност значи „империя““.

119 https://glasove.com/public_html/novini/epitsentar-vnuk-plemennik-na-glavniya-prokuror-ot-vazroditelniya-protses-izpratil-stotitsi-balgarski-turtsi-v-belene-stana-zam-rmet-na-terziev [Посетен на 06.02.2024 г.]

120 https://glasove.com/public_html/novini/vladimir-putin-pusna-na-voda-dve-novi-yadreni-podvodnitsi-video#google_vignette [Посетен на 06.02.2024 г.]

121 <https://glasove.com/novini/vladimir-putin-nosil-yadreniya-kufar-pri-vizitata-si-v-pekini-video> [Посетен на 06.02.2024 г.]

122 https://glasove.com/public_html/novini/zaradi-sasht-rusiya-se-otteglya-ot-dogovora-za-zabrana-na-yadrenite-opiti [Посетен на 06.02.2024 г.]

123 https://glasove.com/public_html/intervyuta/cheshkiyat-prezident-v-konflikta-v-ukrayna-veroyatno-ni-ochakva-znachitelna-promyana-no-ne-v-nay-dobriya-smisal-na-dumata; https://glasove.com/public_html/intervyuta/wsj-ukrayna-nyama-da-poluchi-pomosht-ot-sasht-do-kraya-na-godinata-tya-ostava-pod-vapros-i-prez-sledvashtata [Посетени на 06.02.2024 г.]

124 Линк към Възхвалата: <https://pogled.info/svetoven/russia/putin-govori-za-znachenieto-na-svo-novata-deklaratsiya-za-nezavisimost.161382> [Посетен на 06.02.2024 г.]

125 Пак там. Думите не са на автора на материала, а са цитат от речта на Путин.

126 Пак там.

На последното заседание на Валдайския клуб и по-рано в своите програмни речи Путин нарича в прав текст Русия „Държава-цивилизация“. Фактически това е обявяване на империя¹²⁷.

Преди да преминем към следващата реч на Путин, по същество в друг формат повтаряща имперската доктрина, ще цитираме пространно вече споменатото писание на Дугин, за да следим в по-нататъшните речи на Путин за въвеждането на изброените от Дугин технически параметри на империята:

Към империята е възможно мирно присъединяване, но може и да е немирно. Ако се налага хегемония спрямо лимитрофите, те може да запазят частичен суверенитет. В случая с Империята не е толкова важно дали граничните държави, тясно свързани с държавата са самостоятелни или нейна част. Те са част от „голямото пространство“ и това е най-важното. Стига да се държат коректно, те може да се смятат за национални държави. Ако започнат да се бунтуват срещу Империята и да работят за друга Империя, съдбата им ще е незавидна. Това се отнася не само за Украйна, за другите държави в постсъветското пространство, но и за Тайван и други.¹²⁸

После Дугин изброява списъка на седемте империи, приветства Руската и препоръчва прочитна литература от Малофеев и от себе си.

Следва Путинова реч, по същество повтаряща основните моменти на валдайската и утвърждаваща имперската геостратегическа доктрина на Кремъл, реч, произнесена на Всемирния руски народен събор на 28.11.23 г. Сърцевината ѝ е държавата-цивилизация, която не признава независими държави на територията на историческа Русия (т.нар. руски свят). А тя е там, където има руски хора:

Руският свят – това са всички поколения на нашите предци и нашите потомци, които ще живеят след нас. Руският свят е Древна Русия, Московското царство, Руската империя, Съветският съюз, това е съвременна Русия, която възвръща, укрепва и умножава своя суверенитет на световна сила¹²⁹.

С една гума – империя, която се простира докъдето не се натъкне на по-голяма сила.

Към предишната октомврийска реч е добавен и стародавният рефрен, че западът се стреми да разчлени Русия, за да заграби несметните ѝ ресурси.

Интересно е, че българските кремълски пропагандни медии не публикуват тези речи в цялост, а само резюмета, снабдени с дитирамби.

Междувременно продължава сътрудничеството с китайската пропаганда и „Поглед инфо“ публикува обобщение на 2023 г. от нововъзникнал канал за пропагандиране на Китай на български език: Витоша студио. Три лъчезарни млади дами на усмихнат български език ни запознават с културата, технологичния прогрес и разнообразието на Китай¹³⁰:

127 <https://pogled.info/svetoven/russia/kakvo-se-krie-zad-termina-darzhava-tsvilizatsiya.161370> [Посетен на 06.02.2024 г.]

128 Пак там.

129 <https://iz.ru/1612464/2023-11-28/vystuplenie-putina-na-zasedanii-vrns-glavnoe>

130 <https://www.youtube.com/watch?v=8mrPH2c05sY>

Валентин Вълканов

4. **Говорителите на руската пропаганда в България**

Въпреки наситения календар на последното тримесечие на 2023 г., събитието, което беляза обществения живот и предизвика вероятно най-острите реакции на говорителите на кремълската пропаганда, беше демонтажът на Паметника на Съветската армия в Княжеската градина в София. Той даде повод за развиване на разнообразна полемика в различни контексти – исторически, политически, юридически и др., но обговарянето на действията по демонтажа бе критикувано като подмяна на историята, част от процеса на „затриване“ на националното съзнание, че дори и като фашизъм.

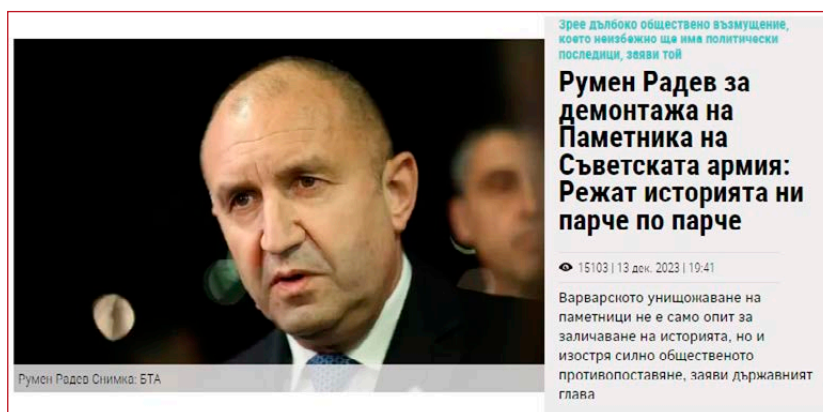
Повод за обвинения в цензура и тоталитаризъм бе неизлъченото интервю на посланика на Руската Федерация в България Елеонора Митрофанова при водещия в БНР Петър Волгин. На този случай, на демонтажа на монумента, на обсъждането на промените в Конституцията, както и на други по-пословични изказвания на говорителите, ще обърнем внимание по-долу.

А. Говорител: РУМЕН РАДЕВ

По повод демонтажа на Паметника на Съветската армия в София (също познат и като МОЧА – монумент на окупационната червена армия), Румен Радев очаквано застана на страната на проруските говорители. Въпреки че не си позволи да обяви случващото се за фашизъм, за разлика от много други, той наложи сходна реторика, с която се солидаризира с възмутените от демонтажа. Нарече го „варварско“, „посегателство“ срещу държавността и „заличаване на историята“:

Варварското унищожаване на паметници не е само опит за заличаване на историята, но и изостря силно общественото противопоставяне. [...] В момента е в ход агресивно настъпление срещу държавността, историята и паметта. Текат разрушителни процеси, които насаждат разделение и нетърпимост в обществото. [...] И тези, които посегнаха на символите на държавността, националния празник, българския флаг, и които се готвят да похитят и Конституцията, днес режат нашата история парче по парче. Зрее дълбоко обществено възмущение, което неизбежно ще има политически последици¹³¹

131 <https://epicenter.bg/article/Radev--Tezi--koito-se-gotvyat-da-pohityat-Konstitutsiyata--rezhat-istoriyata-ni-parche-po-parche/335243/2/0> [Посетена на 09.01.2024 г.]

Демагогията на Радев привжда не просто варварщина в демонтажа, но и повод да втълпи определени страхове, които редица проруски говорители внушават системно – „заличаване на историята“, посегателство срещу българския флаг, гържавността, националния празник, тоест атака не само срещу политическата система на България (въпреки че той самият остро негодуства от нея, включително и през говорителите си в медийното пространство), но и срещу самосъзнанието на българите.

В това си изказване президентът вижда също „посегателство“ срещу Конституцията в готвените към датата на цитираната публикация (13.12.2023) промени. Водеща причина за тази позиция изглежда са текстовете, които ограничават правомощията на назначаваното от него служебно правителство, а и на самия него като служебна институция. В поправката, даваща право на хора с двойно гражданство да заемат високи гържавни позиции, Радев привжда „рискове“ или целенасоченост спрямо конкретни хора, които трябва да поемат подобни постове след ротацията¹³³. Бихме могли да разгледаме критиките и като поредния повод за остра критика срещу прозападното правителство.

Що се отнася до войната в Украйна, разглежданият период е сякаш по-спокоен за медийното говорене на президента, а и на останалите проруски говорители. Все пак има едно събитие, в което Радев отново се позиционира ясно на страната на агресора – наложеното вето върху решението за изпращане на БТР-и в помощ на нападнатата страна¹³⁴.

Интересно бе и новогодишното слово, в което президентът отново втълпява привидяната от него „война срещу националния суверенитет“, любима тема на (про)кремълските говорители, обслужваща наративите на руската пропаганда – Европа загиба, защото се разпадат националните гържави под натиска на хегемона САЩ, който употребява продажните местни елити за целта. Президентът не пропуска да нареде и обвинението в „цензура“, вероятно възновено от неизлъченото интервю на Митрофанова в предаването „Политически НЕкоректно“.

Не можем да се развиваме като свободна европейска демокрация с амнезия и политическо лицемерие, с корупция и безнаказаност, с цензура и апатия, с разграждане на националния суверенитет и отказ от достойнство.¹³⁵

132 Пак там.

133 <https://novini.cyou/prezidentat-podozira-che-promenite-v-grazhdanstvoto-se-pravyat-za-konkretni-hora/> [Посетена на 02.02.2024 г.]

134 https://tvn.bg/prezidentat-nalozhi-veto-varhu-predostavyaneto-na-btr-i-na-ukrajna/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=prezidentat-nalozhi-veto-varhu-predostavyaneto-na-btr-i-na-ukrajna [Посетена на 09.01.2024 г.]

135 <https://epicenter.bg/article/Rumen-Radev--/336839/2/0> [Посетена на 09.01.2024 г.]

Цялостен мотив на радевата реторика е напрежението и разделението в българското общество, за които той стоварва вината единствено върху прозападното правителство – през промените в Конституцията и помощта за Украйна до символните актове на демонтаж на ПСА.

В. Говорител: КОРНЕЛИЯ НИНОВА

Съвсем очаквана бе реакцията на лидера на БСП Корнелия Нинова по повод демонтажа на ПСА, предизвикал рядко срещани остри реакции. Тя определя „рязането“ на монумента като „диващина и варварство“ – „абсолютно погазване на законите“¹³⁶, срещу което търси и наказателна отговорност¹³⁷. Тя, както редица проруски говорители, привижда в този „варварски акт“ „заличаване“ на националното съзнание:

*За нас това е варварски акт на убиване на българската история, на заличаване на паметта.*¹³⁸

По повод промените в Конституцията Нинова също подозира мащабно „предателство“ от страна на управляващото мнозинство – към избирателите им, България и националния суверенитет. Конкретният повод в случая е предложението хора с двойно гражданство да заемат високи държавни постове.

Не може да наричаш предателството компромис.

*За да се съберат – предадоха избирателите си. А след като се събраха – предадоха България няколко пъти. Посяга се върху основни демократични ценности. В момента тече конституционната комисия. Предателство към националния суверенитет е да се гласува хора с двойно гражданство да ни управляват.*¹³⁹

Загрижеността на Нинова за демокрацията и националния суверенитет се изговаря и по повод интервюто с Митрофанова, където тя вижда цензура:

*Намесата на политиците така пряко е поредното доказателство за посегателството върху свободата на медии и слово.*¹⁴⁰

¹³⁶ <https://duma.bg/ninova-borisov-kirile-hristo-tova-li-vi-e-evroatlantizma-i-pravovata-darzhava-%E2%80%93-da-nalagat-diktatura-i-palzyasht-fashizam-n285264> [Посетена на 09.01.2024 г.]

¹³⁷ <https://trud681.bg7.eu/1030765/> [Посетена на 01.02.2024 г.]

¹³⁸ Пак там.

¹³⁹ <https://trud681.bg7.eu/1030765/> [Посетена на 01.02.2024 г.]

¹⁴⁰ Пак там.

Патосът на Нинова срещу прозападното управляващо мнозинство стига дотам да обяви налагането на „диктатура“ и „плаващ фашизъм“ от страна на лидерите на управляващите коалиции. Повод за това тя намира в един от дните, в които се гласуват редица закони на фона на скандали и опити за саботаж на работата в парламента.

Нинова: Борисов, Кириле, Христо, това ли ви е евроатлантизма и правовата държава – да налагате диктатура и пълзящ фашизъм?

141

„Варварски рушите паметници, газите закони, Конституция, национален интерес и живота на българските граждани. Изходът е един – оставка!“, реагира гневно лидерът на българските социалисти.

автор: Дума 720

понеделник, 18 Декември 2023 / 14:29

Критика е отправена и към приемането на България в пространството на Шенген, но с временно ограничение в свободния достъп по суша. Тя върви в две посоки: от една страна, приемането в Шенген е „лъжа“, защото сме допуснати „частично“ вследствие на управлението на „некадърници и предатели на националния интерес“; от друга страна, се посява съмнението, че това е част от сделка, в която страната е договорила да приеме бежанци¹⁴² – добре познато плашило на различни антиевропейски, антидемократични и проруски говорители през годините, но и понастоящем.

С. Говорител: КОСТАДИН КОСТАДИНОВ

Демагогията на Костадин Костадинов, лидер на партия „Възраждане“, също подхваща темата за бежанците, но стига по-далеч от Нинова, за да привиди България като „огромен лагер“ за „нелегални емигранти“, в който българите постепенно ще станат малцинство:

*Иначе казано, страната ни постепенно ще се трансформира в един голям лагер за азиатци и африканци, в който ние българите последователно ще станем малцинство.*¹⁴³

141 <https://duma.bg/ninova-borisov-kirile-hristo-tova-li-vi-e-evroatlantizma-i-pravovata-darzhava-%E2%80%93-da-nalagat-diktatura-i-palzyasht-fashizam-n285264> [Посетена на 01.02.2024 г.]

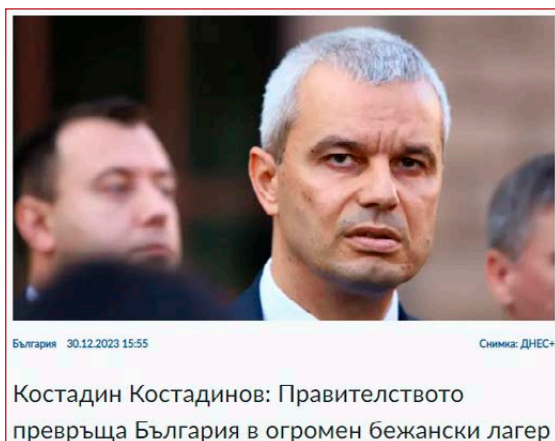
142 <https://kritichno.bg/politika/ninova-za-ochakvanite-palchishta-afganistantsi-u-nas-napomnya/> [Посетена на 01.02.2024 г.]

143 https://novini247.com/novini/stranata-ni-bavno-shte-se-prevarne-v-edin-ogromen-lager_7251345.html [Посетена на 02.02.2024 г.]

В духа на класическата конспиративна теория Костадинов вижда поредния пъклен план, в който са замесени САЩ, за съсипе на България чрез „марионетно правителство“:

Ще продължава ли проамериканският режим в София да внася азиатски и африкански емигранти в България по правно нищожен регламент? И ще има ли смелостта марионетното ни правителство да каже едно просто число – колко точно нелегални емигранти ще заселва в България на година?¹⁴⁴

145

Лидерът на „Възраждане“ неизбежно коментира и демонтажа на ПСА, който оприличава на „реставрация на фашизма“, вероятно най-остро изказване на политически лидер по темата:

Премахването на паметник, който символизира победата над фашизма, означава реставрация на фашизма. Модерни талибани даже може да ги наречем, защото това, което се случва в момента, напомня на твърденията на талибанския режим в Афганистан.¹⁴⁶

В демонтажа той намира и повод да блокира работата на Парламента, обвинявайки управляващите в „беззаконие“ и слугинаж пред американския посланик заради закупуването на ядрени реактори и въоръжение на Българската армия. Управляващите са „фашисти“, а в класическия си популистки стил Костадинов ги противопоставя на „българския народ“, на чиято страна се опитва да внуши, че застава.

Тези фашисти ще разберат, че с нарушаването на закона изкараха вече българския народ наистина до ръба.¹⁴⁷

Неизбежен е и коментарът на Костадинов за промените в Конституцията. Поправката относно двойното гражданство той интерпретира в класическата си тематика за „предадения“ суверенитет на страната, която се контролира от външни сили. Рогният елит е само пионка в тази по-голяма игра.

Означава ли това, че хора, които са двойни граждани, могат да станат и шефове на разузнаването, на ДАНС? На кого ще бъдат те лоялни? Ето, в момента имаме един украински чиновник, който управлява Министерство на отбраната.

¹⁴⁴ https://dnesplus.bg/bulgaria/kostadin-kostadinov-pravitelstvoto-prevrashhta-bulgaria-v-ogromen-bezhanski-lager_1143075 [Посетена на 01.02.2024 г.]

¹⁴⁵ Пак там.

¹⁴⁶ <https://www.cross.bg/kostadinov-momenta-nyama-1735251.html> [Посетена на 31.01.2024 г.]

¹⁴⁷ Пак там.

Миналата седмица гласувахме близо 1 милиард лева - поредни, подарък, за Украйна под формата на оръжие и амуниции. Това означава, че тези хора, които влязат в управлението на държавата вече законно и легално, на практика ще бъдат лоялни към друга държава.¹⁴⁸

Конкретна атака Костадинов прави срещу министъра на отбраната проф. Тодор Тагарев, когото нарича „украински чиновник“ заради гласуваната за Украйна помощ. През тази атака и поправките в Конституцията той се опитва да внуши, че хора на високи постове ще бъдат „законно и легално“ „лоялни към друга държава“ – един страх, част от голямата тема за „предадения“ суверенитет, който лидерът на „Възраждане“ експлоатира регулярно. Той изцяло в тактиките на конспиративизма втълпява, че най-лошото предстои.

Семчици

<https://englishrussia.com/2018/05/10/funny-photos-with-putin/>

**Горчив шоколад
Добър шоколад
Пиперница**

<https://englishrussia.com/2019/01/07/31-most-unusual-things-that-have-putin-on-them-31-photos/>

148 Пак там.

D. **Говорител: ПЕТЪР ВОЛГИН**

Едно от значимите събития през наблюдаваното тримесечие бе интервюто на Петър Волгин с посланика на Руската федерация Елеонора Митрофанова, което не бе допуснато за излъчване от БНР. Съвсем очаквано това бе повод за водещия да обвини определени политически субекти в цензура и стремеж към „тотален контрол“ върху медиите, което е дежурната реакция срещу всяко повдигане на въпроса за (про)кремълската пропаганда.

Основната цел на властта е да наложи тотален контрол върху всички средства за масова информация, били те обществени или частни, традиционни или нови.¹⁴⁹

Волгин заподозря ролята на политика Делян Пеевски и посланика на Украйна Олеся Илашчук. Той не ги обвинява в директна намеса в редакцияната политика на радиото, а по-скоро привжда автоцензура, прехвърляйки отговорността на Програмния съвет на БНР:

...че важни български и чуждестранни лица не искат посланик Митрофанова да звучи в ефира, за да предприемат съответните цензурски действия.¹⁵⁰

Конспиративната теория за намеса във вътрешните дела на България от външни интереси се разказва и през промените в Конституцията, които „директно увреждат националната сигурност“. Освен неодобрението за орязване правомощията на президента, Волгин е особено критичен към поправката за двойното гражданство. Той смята, че това „отваря широко вратата за нахлуването там на чуждестранни агенти“. Смята, че именно това е целта на правителството:

Да осигури възможността бъдещите управленски звена да се напълнят с чужди агенти на влияние, които още по-ревниво ще изпълняват указанията на началниците си от чужбина.¹⁵¹

Конспиративната теория стига и до посочване на антагониста – „посолството“ (на САЩ). В добре познатия дух на кремълските пропагандни наративи САЩ са злият тотален хегемон, който управлява националните европейските държави през институциите на ЕС:

Евросъюзът не е независим индивид в тези връзки, а просто безхарактерен реализатор. Някои споделят, че това е естественото положение на нещата и че няма никакъв смисъл Европейски Съюз да се пробва да бъде самостоятелен, че само вярната тактика е таман тази – тотално послушание на американското Владичество. Подобен мироглед е изключително известен в България. Разбира се, не измежду естествените хора, а в средите на политическия хайлайф.¹⁵²

В така цитираната солидна и препубликувана в други онлайн медии публикация за добре познатия рупор на кремълска пропаганда „Епицентър“ Волгин привнеса подробни детайли в тази обща конспиративна логика, която Москва употребява в хибридната си война. В допълнение той вижда не просто употреба на европейските институции за превръщане на страната във „васал“, но и директна намеса на САЩ, каквато алю-

149 <https://mediamall.info/news/butnaha-pametnika-obezobrazhiha-konstituciyata-i-zatvardiha-kontrola-varhu-mediite-mislyat-si-che-sa-vechni-no-ne-znayat-che-mn-8578news.html> [Посетена на 30.01.2024 г.]

150 Пак там.

151 Пак там.

152 https://novini247.com/novini/na-hipnotiziranite-zaytsi-i-evroatlantskeskiya-piton-peevski-obrashta-spetsialno-vnimanie_7119912.html [Посетена на 30.01.2024 г.]

зия създава и употребата на „посолството“. То се явява „господар“ на управляващия понастоящем елит в България, който е „слуга“, а Волгин подсилва внушението си и през другото значимо събитие за страната – фактическия демонтаж на ПСА в Княжеската градина в София. То се прави с цел допълнително подмазване на големия господар:

Вероятно управляващите имат и други доводи да бързат с рушенето на монумента освен дълбоките си комплекси. Може би се надяват, че като премахнат един паметник, свързан с Русия, господарите от Посолството ще започнат да гледат на тях с още по-голямо доверие.¹⁵³

Любопитен сюжет се разви около Волгин в кратко интервю¹⁵⁴, което той дава пред забранената в ЕС руска телевизия „Россия 1“. В него той противопоставя „обикновените хора“ в България на елитите, заявявайки, че първите не виждат враг в Русия, а вторите смятат и говорят, че тя е „виновна за всичко“.

155

Е. Говорител: МАРТИН КАРБОВСКИ

Един от специалистите в публичното говорене на Мартин Карбовски е патосът. Основните събития в разглежданото тримесечие бяха коментирани от него в типичен стил, но особено силно се открийа крайните му позиции по демонтажа на ПСА. Той го обяви за „фашизъм“, но и за „покана за студена гражданска война“ от страна на областния управител на София Вяра Тодева към хората, които са прекалено „бедни, стари и уморени“, за да откликнат на „поканата“:

153 <https://mediamall.info/news/butnaha-pametnika-obezobraziha-konstituciyata-i-zatvardiha-kontrola-varhu-mediite-mislyat-si-che-sa-vechni-no-ne-znayat-che-mn-8578news.html> [Посетена на 30.01.2024 г.]

154 Репортажът можете да видите тук: https://www.youtube.com/watch?v=4UX8unUYF-s&ab_channel=RE%3ATVBGNEWS [Посетена на 02.02.2024 г.]

155 <https://novini.cyou/petar-volgin-dade-intervyu-za-zabranenata-v-es-televiziya-rusiya-1-obsh/> [Посетена на 02.02.2024 г.]

Г-жо Вяра Тодева, днес вие направихте ясна заявка и покана за една студена гражданска война.

На Вашата покана едва ли някой ще откликне. Хората, които почитат паметта са бедни, стари и уморени.

Това, г-жо Тодева, са Вашите съседни, майки, бащи и старци. Те няма да водят с Вас Война, ако щете и Айфеловата кула да бутнете.¹⁵⁶

Една от функциите на конспиративното съзнание е да привижда в зародиш идващия апокалипсис. Той тепърва започва, а гребните индикации, които разследващият гражданин посочва, са само прелюдия към ужасите, които крие бъдещето. В точно този дух Карбовски отправя и своето пророчество:

...след ПСА ще падне Цар Освободител. После ще падне Шипка. А след Шипка ще паднат Левски, Ботев и Всички национални символи.¹⁵⁷

Той определя демонтажа като действия, които „запращават“ националната памет, а предприемането им е разбира се „поръчка“, „повод за война“, която Тодева получава от „гламавите си господари“.

По-сериозната словесна атака срещу демонтажа на ПСА Карбовски дава в материал, експресивно озаглавен „Да, фашизъм е!“. Той е особено интересен с патоса, но и с широката тематичен мащаб, който засяга. В него Карбовски практически обявява за фашизъм всяко по-сериозно политическо действие на прозападно управляващо мнозинство – от демонтажа, през промените в Конституцията и неизлъченото интервю на Митрофанова, до привидените от него простъпки към „отричане на историята“ и „остракиране“ на несъгласните, предизвикващи различни страхове.

Рязането на паметници е фашизъм. Горенето или редакцията на книги е фашизъм. Гоненето на журналисти и търсенето на „правилна“ гледна точка е фашизъм. Отказът от история и промяна на учебниците е дори повече от фашизъм.

Фашизъм е да се настройват групи хора едни срещу други по исторически повод, а в ефира да се хвърли вината върху купчината желязо.¹⁵⁸

159

156 <https://safenews.bg/martin-karbovski-vbesen-kato-nikoga-pokana-za-grazhdanska-vojna/> [Посетена на 31.01.2024 г.]

157 Пак там.

158 <https://www.lentata.com/da-fashizm-e?fbclid=IwAR0BG2aFNm7bS4RmotEIhJnNI9at5LisBMNu5unwICWURrcFNGDuODkOyXs> [Посетена на 31.01.2024 г.]

159 Пак там.

Тези страхове отново намират пристан в идващия апокалипсис, но този път Карбовски опълноощава публиката си да се противопостави на фашизма „в зародиш“:

Всичко започва с тълкуване на историята и отричане на историята. С рязане на парчета история. И с Власт в ръцете на фашисти - гадена им с малко и уж за малко. В компанията на колаборационисти и обикновени крадци.

Спрете фашизма сега. Не спирайте да му се противопоставяте. Няма друг кой, освен тебе. И няма кога, освен сега.¹⁶⁰

Журналистът е не просто разследващ гражданин, осветяващ подлостта на „фашисти“, „колаборационисти“ и „обикновени крадци“, но и спасител, който поема просвещенската, но и революционна поза на месия, пазител на жертвите на продажните български елити. Жертви, за чиято вяра в православно християнство Карбовски намира заплаха не в друго, а в самата коледна украса на София – символ на „възраждане на античния паганизъм под формата на синкретичен култ, смесващ идеи и елементи от езичество и идолопоклонство“¹⁶¹. Виновни за това са отново прозападните управляващи – „вероотстъпници“, доближаващи се до известните ни от редица егромашабни теории на конспирацията „сатанисти“, „илюминати“, „ционисти“ и други всевъзможни образи на безкрайното зло, срещу което се изправя православието, активно употребявано в хибридната война на Кремъл за оправдание на цивилизационната борба срещу „колективния Запад“.

Мъжки елитни чорапи

<https://englishrussia.com/2019/01/07/31-most-unusual-things-that-have-putin-on-them-31-photos/>

¹⁶⁰ Пак там.

¹⁶¹ <https://safenews.bg/karbovski-ima-samo-edin-problem-s-kolednata-ukrasa/> [Посетена на 31.01.2024 г.]

5. Руската пропаганда във Фейсбук

А. Месец октомври

Основна политическа тема през месец октомври в страната са изборите за местна власт. Темите, които кандидатите използват в своите кампании, са обвързани най-често с проблеми на общинско ниво. В тази посока се отличава Радостин Василев – кандидат за кмет на София, чиято кампания е изградена предимно върху критика спрямо управлението на национално ниво. В последния ден на октомври Василев прави *изказване* пред Магдалена Ташева, в което защитава голям брой от руските пропагандни тези: България е за мир, а не за война; конфликтът в Украйна не ни касае, за да се „включваме в него“, а евентуална подкрепа на Украйна с предоставяне на оръжия би ни въвлякла във война; България трябва да е демилитаризирана зона; Варна бива превърната от Тагарев в „точка на удар от Крим“. Видеото е гледано от над 95 000 зрителни и има над 9 600 интеракции.

През месец октомври Цончо Ганев *споделя видео* от интервю на Мартин Карбовски с кандидата за кмет на София на ПП „Възраждане“ Деян Николов. В него Николов представя тезата, че парите, които България получава от Европейския съюз по различни програми, са почти толкова, колкото вноската на страната като член в съюза, при това ЕС поставя условия, които трябва да се изпълнят, за да бъдат отпуснати. Още повече, парите, които идват от ЕС, влизат директно в джобовете на корумпираните управляващи. Видеото има 14 000 интеракции и е гледано над 325 000 пъти.

На 15 октомври Костадин Костадинов публикува на официалната си страница снимка, върху която са изобразени знамето на Руската федерация и на САЩ, и следва въпрос: „Коя страна, според Вас, е най-голяма заплаха за националната сигурност на България?“. Всички участници гласуват, че това е САЩ, а те са малко над 4100.

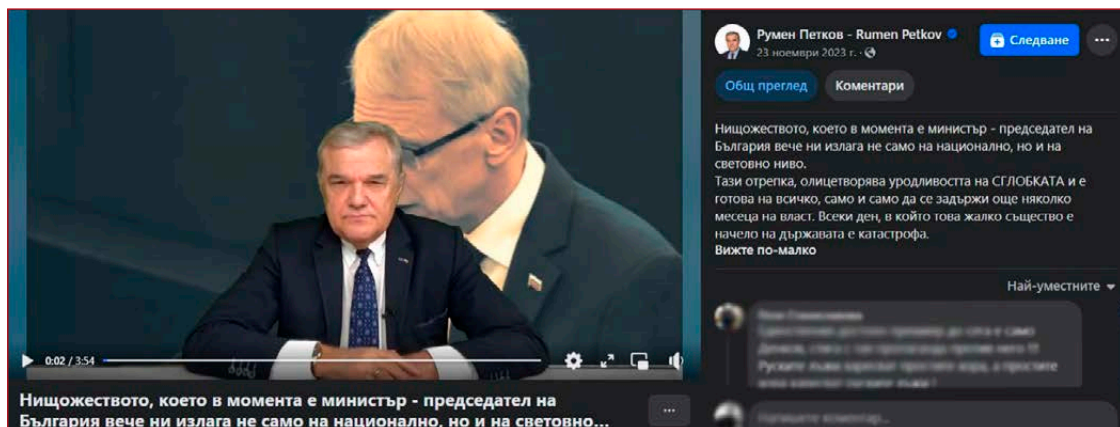
Няколко дни по-късно Костадинов прави *живо Включване*, в което атакува министър Тагарев, като във видеото се изброяват множество фалшиви твърдения: Тагарев е назначен от САЩ, Тагарев е национален предател и е лоялен на друга държава; Тагарев получава долари от Украйна. Във видеото Костадинов се позовава на отбелязаната по-горе „анкета“, като чрез данните от нея, той легитимира твърденията си във видеото. Клипът има 13 000 интеракции и е гледан над 100 000 пъти.

Друг известен защитник на руската гледна точка у нас – лидерът на АБВ Румен Петков, публикува *Видео*, което използва и като реклама на участващата на местните избори коалиция „Левицата!“ Във видеото Петков громи световния рег и обвинява Великите сили и най-вече – САЩ. ЦРУ и Мосад са се провалили, тъй като са допуснали да бъдат атакувани от Хамас е една от опорките. Друга публикация на Румен Петков е свързана с Украйна – „корумпираният режим“ на Зеленски продава на Хамас гарените от Запада оръжия. „Режимът“ на Зеленски в Украйна е определен като „най-корумпирано и най-отвратително“ управление в света, а Върховната Рада е определена като

В. Месец ноември

Ноември е месецът след местните избори и интересът е концентриран предимно в резултатите от вота и формираното на управляващо мнозинство. Атаките към управляващото мнозинство на републиката не затихват и след изборната кампания. Председателят на АБВ Румен Петков напада министър-председателя Денков във *Ви-деоизявление* с откровени обиди, като го нарича „нищожество“, „отрепка“, „пожълтяващо с времето безродствие“, „жалко същество“. Петков не пропуска да употреби и една от многото пропагандни тези на Русия – „слабата“ Европа и „бедната“ България са подчинени на САЩ. Видеото има над 7 200 интеракции и 106 000 гледания.

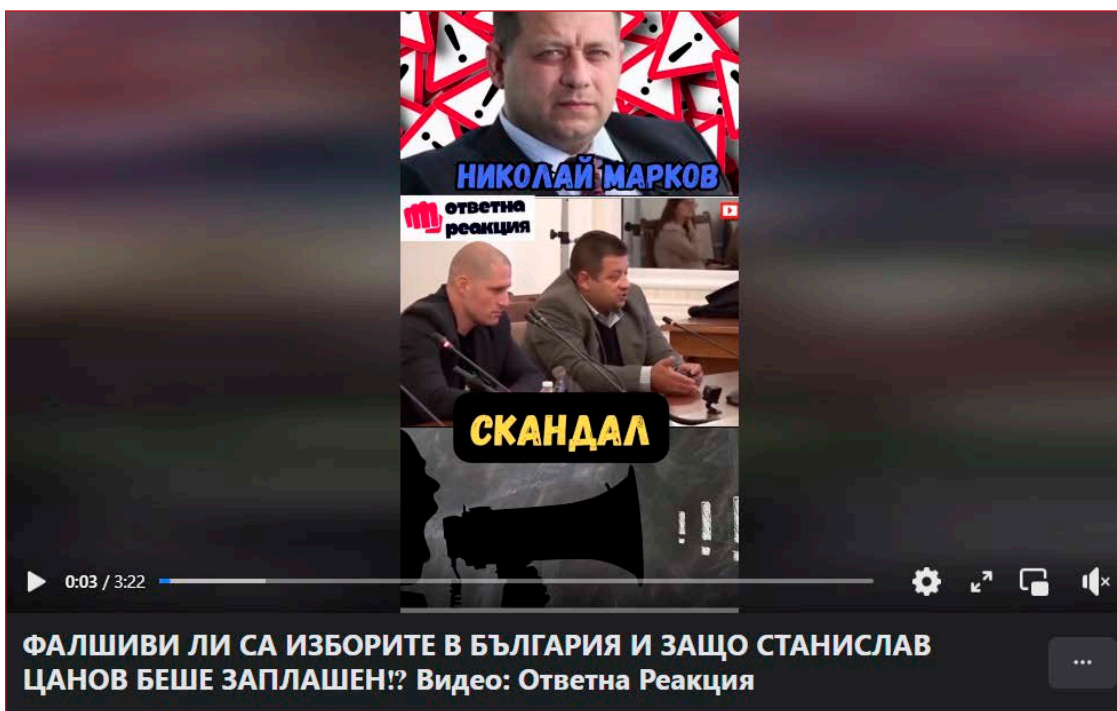
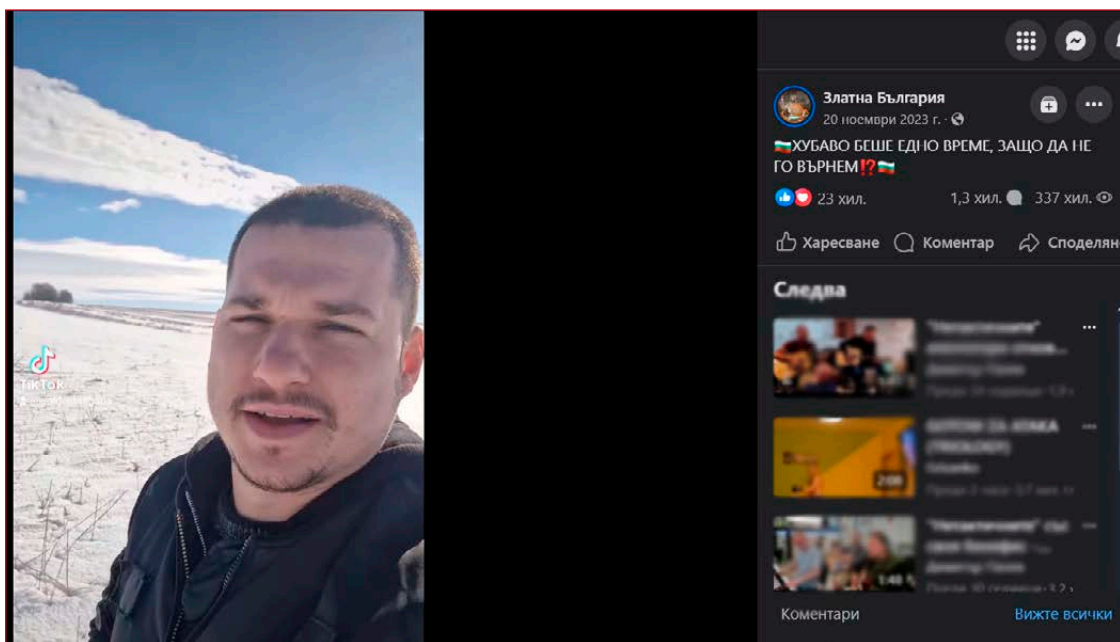
Седмица по-късно Петков отново *разпространява* фалшиви новини по адрес на управляващото мнозинство. Този път той обвинява управляващите в това, че планират продажбата на 700 000 декара родна земя. Нарича ги измамници, мошеници, крадци и убийци. Друга фалшива новина е, че доставянето на БТР-ите, които подаряваме на Украйна, ще струват на страната ни 1 млрд. лева. Видеото има около 11 000 интеракции и 144 000 гледания.

Друго *Видео*, публикувано в канала на АБВ, но с главен участник социологът Иво Христов събира над 310 000 гледания и над 16 000 интеракции. Във видеото Иво Христов предлага букет от голям брой пропагандни твърдения, комбинирани с фалшиви новини. Говори за Третата световна война, за която предсказва пренареждане на силите и зачеркване на световния ред, установен след 1989 г. „Хегемонията на Запада“ ще бъде преодоляна от тези, които я поставят под въпрос, като опасността ще дойде, когато САЩ осъзнае загубата си, защото САЩ ще опита да повлече и целия Запад в пропадането си. Впоследствие развива вече познатата теза, че Европа е подчинена на САЩ, като това се е случило заради Украйна. Монтираното видео завършва с обобщение за „незначителната и бедна“ България, в която има „примитивно образование“, „малки и незначителни производства“, липсата на високо технологични капацитети, а всичко това е именно защото България е завладяна от „световното задухание“. Но, все пак, положителното е, че Христов дава и решение за тези, които искат да намерят душевен мир – или Църквата, или психиатрията.

Растящата тенденция към популяризиране на носталгията към социализма добива нови измерения – вече има и нов канал и личности, през които тя пробива. Това е страницата „Златна България“ и администраторите ѝ Галин Иванов и Пламен Ангелов. На страницата все по-често се намират видеа с различни „спомени“ от хубавата страна на социализма. В един от *клипове* (23 000 интеракции и 337 000 гледания) се говори за прекрасното време от детството на един от авторите: как са се пърза-

ляли с шейни, как са се събирали като деца и са слушали народна музика, а сега всичко вече е провалено и загубено. В груп *Клип* (27 000 интеракции и 541 000 гледания) за образованието по времето на социализма – равенство, ред, дисциплина, забрана на алкохол, цигари и къси поли; наказания, опъване на уши, подстригване нула номер и ТВУ-та. В комбинация с псевдо-патриотични публикации Златна България публикува и видеа с познати политически лица като *Николай Марков* (6 800 интеракции и 123 000 гледания), *Радостин Василев* (13 000 интеракции и 208 000 гледания) и *Румяна Ченалова* (5 200 интеракции и 77 000 гледания).

С. Месец декември

Демонтажът на Паметника на Съветската армия (ПСА) от центъра на София се превърна в основен фокус на общественения дебат, всички други събития останаха на втори план. Началото на същинското преместване взриви социалните мрежи и мотивира почти всички от познатите ни пропагандисти у нас да се изкажат по темата. Месецът започна сравнително спокойно – с поредното язвително *Vigeo* от Румен Петков срещу Николай Денков. Освен поредната тирада обиди, Петков използва познати конспиративни аргументи – за „обезценяването на долара“, за „коласа“ на САЩ, за „независимостта на Гърция“, която е допуснала преминаването на самолета на външния министър на Руската федерация Сергей Лавров. Клипът има близо 11 000 интеракции и над 208 000 гледания. На 12 декември събитията ескалират, след като до ПСА се появява кран и работниците са готови да започнат демонтажа. Администраторите на страницата на АБВ публикуват *Vigeo* на Поглед.инфо с интервю на социолога Иво Христов (14 000 интеракции и 232 000 гледания), който споделя част от опорките против демонтажа, които в следващите седмици ще станат популярни. В минорно настроение Христов твърди, че това е „демонтаж на историята“ и че ще дойде момент, в който демонтиращите ще носят отговорност. Той повтаря пропагандната теза, че България е завладяна и робува на Запада и САЩ.

Мартин Карбовски също споделя *публикация* за ПСА, който по думите на скулптура Стефан Стефанов е „БЕЗСПОРЕН шедьовър“ и задава реторичен въпрос „КЪДЕ ПО СВЕТА има композирани в хармония ТРИ ФИГУРИ ВЪРХУ ЕДНА КОЛОНА???“ Интеракциите са над 6 300, но впечатление тук правят споделянията на публикацията – 3 500.

Карбовски
14 декември 2023 г. в 20:45 ч. · 🌐

Стефан Стефанов, български скулптор:
Това монументално произведение Е ГЕНИАЛНО ТВОРЕНИЕ! Абсолютно!
Гениално организирано архитектурно пространство. Абсолютна хармония на частите към цялото. Няма слаби места. Няма въпроси. Има ИСТИНСКО творение!
КЪДЕ ПО СВЕТА има композирани в хармония ТРИ ФИГУРИ ВЪРХУ ЕДНА КОЛОНА???. НИКЪДЕ!!! БЕЗСПОРЕН шедьовър!!!
Политиката тук не е от никакво значение. Защото монументът НЕ Е ДЕЛО НА ЧУЖДИ и съветски автори!!! А НА БЪЛГАРСКИ ТАКИВА!!! ДЕЛО НА БЪЛГАРСКИЯ ХУДОЖЕСТВЕН, АРХИТЕКТУРЕН И СТРОИТЕЛЕН ГЕНИЙ!!!
ЛИНК КЪМ ТЕКСТА - В КОМЕНТАРИ

[HTTPS://WWW.LENTATA.COM/KOMPLEKS-ZA-MALOCENNOST-VARVARSTVO](https://www.lentata.com/kompleks-za-malocennost-varvarstvo)
КОМПЛЕКС ЗА МАЛОЦЕННОСТ. ВАРВАРСТВО.
Комплексът за малоценност не се преодолява с погроми. Преодо...

Светкавично реагира и страницата на Руското посолство у нас, която *публикува* изявлението на Мария Захарова по повод демонтажа. Самото изявление изобилства от съмнителни по своята истинност твърдения. Захарова споменава за „отдавна кроените срамни планове“ за премахването на монумента, за „величествената композиция“ и т.н. Категоризира управляващите като „фашистващи евроатлантици“, които извършват „варварски действия“ и насърчават „агресивна русофобия“. Публикацията завършва с откровената заплаха, че България ще „плати последици от това срамно решение“. Два дни по-късно, отново на страницата на Руското посолство се появява *публикация*, която се позовава на изявление на Руското историческо дружество. То, в духа на „добрите“ пропагандни практики, се опитва да вмени голям брой фалшиви факти и откровени лъжи. Говори за „съветските воени-освободители в София“, напомня за нацистката история на България и бомбардировките от съюзническите войски. Двете публикации събират по едва 1 500 интеракции.

Румен Радев също се включва в хора от защитници на ПСА с *изявление* (4 500 интеракции), в което говори за „варварското унищожение на паметници“ и „опит за заличаване на историята“. В посланието му има и заплаха към гражданите, с която прегрупува, че хората, които днес са посегнали на „символите на държавността“ (!?), се готвят да „похитят“ Конституцията и че тези същите днес „режат българската история парче по парче“. В изказването си стига още по-далеч, като завършва с твърдението, че посегателството срещу историята е и посегателство срещу бъдещето на народа.

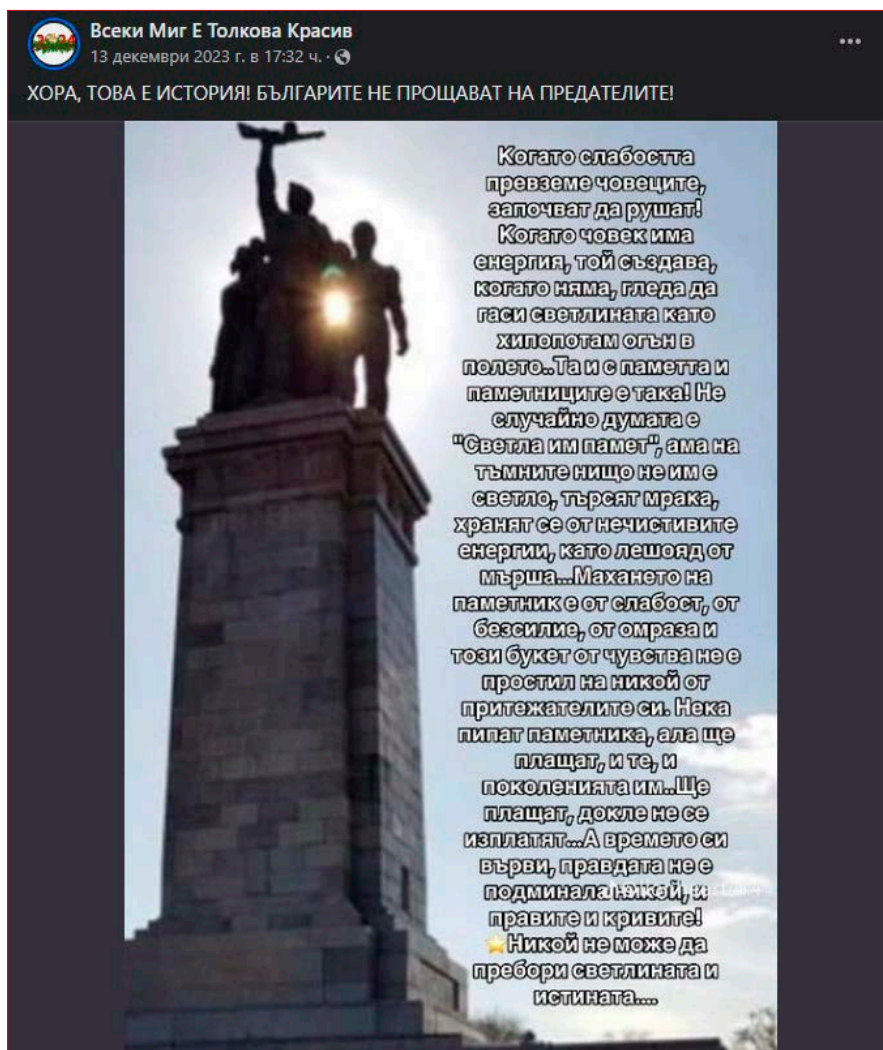
Нешка Робева също не пропуска да изкаже своето мнение по въпроса. Чрез *публикация* (1 300 интеракции), посветена на „гъон сурати“ и „джендър подлози“, Робева громи демонтажа на ПСА, като обвинява управляващите, че действат с комсомолски ентузиазъм и като талибани. Позовава се на безименни съветски дисиденти, които обясняват за „тинята“ от Запада и „светлото“ евроатлантическо тресавище, в което сме затънали. Пропагандното клише за „умно-красивите“ също е пуснато в употреба – те са споменати като основни виновници за демонтажа.

Кеворк Кеворкян е следващият изказал се по темата с демонтажа на ПСА. Неговата *публикация* (7 600 интеракции) обвинява управляващите единствено в „просия“ към историята и допуска, че не присъстват на събитието на демонтажа, поради „страх от народа“. Не пропуска да направи аналогия с взривяването на Мавзолея, когато „Иван Костов се е свил на стълбището пред Националната галерия и наблюдава...“ Снимката под публикацията е на Паметника на американските летци пред посолството на САЩ.

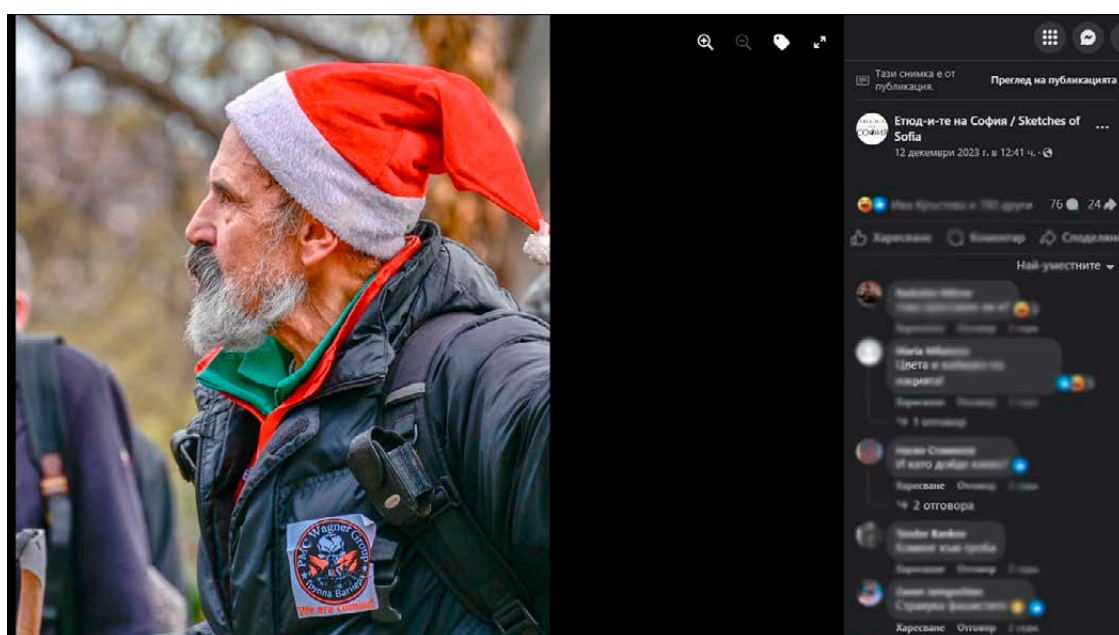
На последно място по интеракции (852), но в първите редици на защитния вал е Явор Дачков, който с няколко кратки изречения *успява* да обобщи демонтажа като „чисто варварство“ и „примитивизъм от най-високо ниво“.

Демонтажът на ПСА провокира и народното творчество:

А ето как защитниците на ПСА очакват Коледните празници:

Активиране на страницата на Руския културно-информационен център в София

През последното тримесечие на 2023 г. в *страницата* на Руский Дом в София се наблюдава осезаемо активизиране. От общо 1068 публикации за изминалата година, 650 са направени през октомври, ноември и декември, а общият брой гледания на публикуваните видеа е 4 425 458. Страницата има 25 000 харесвания и над 41 000 последователи. Разликата между големия брой гледания и последователите може да се обясни с това, че страницата използва множество по-малки руски страници, за да разпространява и популяризира съдържанието си. По същество публикациите са опит за популяризиране на културата, постиженията и природните феномени на Руската федерация. На пръв поглед публикациите на политическа тематика липсват и с право може да се твърди, че **страницата се опитва да създаде позитивен образ на Русия**. Ще представим няколко примера:

Реклама на завод УРАЛ със 7 600 интеракции и 296 000 гледания;

Нова година В Москва с 20 400 интеракции и 271 000 гледания;

Виелица В Санкт Петербург с 21 200 интеракции и 179 000 гледания.

